

Domoljub

v Ljubljani, 30. septembra 1936

Cena 49 • Stev. 40

Nova ureditev kmečkih dolgov

Uredba o kmečkih dolgovih, o kateri smo že zadnjič pisali v »Domoljubu«, je izšla in stopila v veljavo. Uredba ima 57 členov in je zelo obširna. Ne moremo prinesiti cele uredbe, bomo pa v glavnem podali tiste stvari, ki pridejo v poštev za našega kmeta.

Kdo je kmet po tej uredbi

Najprej je treba vedeti, da gre tu za dolgovce, ki so nastali pred 20. aprilom 1932 in sicer za dolžnike, ki so bili kmetje takrat, ko so napravili dolg in so kmetje tudi sedaj, ko je stopila uredba v veljavo.

Za kmeta v smislu te uredbe se smatra oni, ki mu je kmetijstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo ali sam ali s člani svoje družine, po potrebi lahko tudi z najetimi močmi in katerega obdavčeni dohodki izvirajo pretežno iz kmetijstva. Posvetstvo ne sme presegati 50 hektarov za obdelavo sposobne zemlje. Uživalec, zakupnik, ki obdeluje tujo zemljo, pa sicer izpolnjuje pogoje iz te uredbe, se tudi smatrajo za kmete. Omožena ženska, ki živi v skupnosti s svojim možem, se smatra za kmeta samo tedaj, če osebno izpolnjuje pogoje, katere predpisuje uredba za kmete in če skupni dohodki pretežno izvirajo iz kmetijstva.

Potrdilo, da je kdo kmet, izdajo občinska oblastva. Občinsko oblastvo mora izdati potrdilo v 14 dneh. Če bi tega ne storila, pozove na zahtevo nadzorstvena oblast občino, da da potrdilo, odnosno, da da sklep, da potrdila ne more dati.

Kateri dolgovi so izzeti

Za dolgovce kmetov se ne smatrajo dolgovi pod 250 din in nad 500.000 din. Izvzete so od zaščite vse javne davščine in z zakonom predpisane pristojbine. Ravno tako so izvzeti blagovni dolgovi do 500.—. Izvzeti so dolgovi, ki so pokriti s kako zastavo. Dalje so izvzete terjatve za vzdrževanje; terjatve, ki izvirajo iz kaznivega dejanja, terjatve za plačo oseb, zaposlenih v dolžnikovem gospodinjstvu ali gospodarstvu, terjatve obrtnikov do 500 din za izvršena obrtniška dela, nastale po 20. oktobru 1931.

Za dolgovce kmetov se ne smatrajo obveznosti, ki izvirajo iz dedovanja, kakor tudi ne obveznosti iz nasledstvenih pogodb katerekoli vrste. Vendar se more v primeru, da je posvetstvo padlo na vrednosti več kot 25%, odkar je nastal dolg, potom sodišča zahtevati sorazmerno zmanjšanje dolga.

Za dolgovce, ki jih dolgujejo kmetje siro-

mašnim, kateri nimajo potrebnih dohodkov za vzdrževanje, ne veljajo predpisi te uredbe.

Kako bo do sedaj kmet plačeval dolgove

Dolgove raznim ustanovam, sirotiniskim blagajnam, kulturnim ustanovam in podobno, bodo dolžni kmetje izplačati po izplačilnem načrtu v teku 12 let in s 3% obrestovanjem. Pri teh dolgovih se nič ne briše.

Najvažnejše je pri nas, kako bo plačeval kmet dolgovce, ki jih ima pri denarnih zavodih.

Denarni zavodi vseh vrst in torej tudi naše zadruge, ki so dajale posojila (dolgovi pri nabavnih in prodajnih združenjih ne prihajajo tukaj v poštev), morajo izročiti Privilegirani agrarni banki v teku 8 mesecev po posebnem seznamu vsa izkazila glede dolgov. Pri tej izročitvi se prenesejo vse pravice do kmečkih terjatev na Privilegirano agrarno banko. Kmetje torej postanejo dolžniki Privilegirane agrarne banke in nehaajo biti dolžniki drugih denarnih zavodov.

Denarni zavodi morajo, predno izroče izkazila, zahtevati od sodišča ustavitve vseh podvzetih sodnih poslov glede teh terjatev. Ustavitve sodnega postopka lahko zahteva tudi dolžnik-kmet sam.

Koliko se kmetu briše

Skupni dolg kmeta denarnim zavodom, ki obračunava po tej uredbi ne prekaša zneska 25.000 din, se zmanjša za 50 odstotkov, to je za polovico. Poudariti je treba, da obračunavanje po tej uredbi ni tako preprosto in dejansko ne bo zneslo natančno 50% tega, kar danes kmet dolguje.

Kdor dolguje več kot 25.000 din, mora zahtevati v teku 2 mesecev od dne objave pravilnika od okrajnega sodišča s posebno prošnjo zmanjšanje dolga. Priložiti mora potrdilo, da je kmet po tej uredbi, seznam vseh upnikov z označbo višine in pravne podlage dolga.

V nedeljo dne 4. oktobra

usi na

KMEČKITABOR

na Brezovico

ga, spisek in označbo vrednosti vse premišne in nepremišne imovine, kakor tudi vseh dohodkov, dalje potrdilo občinske uprave o številu hišnih članov in površine zemljišča, katerega daje ali jemlje v zakup ter potrdilo občinske uprave o številu in vrednosti živine in drobnice, katero redi. Takim dolžnikom se zniža dolg največ za 30%.

Kaj kmet plača

Tako zmanjšana dolgovanja bodo dolžniki plačevali Priv. agrarni banki s 4 in pol obrestmi 12 let v enakih letnih obrokih. Prvi obrok zapade že 1. novembra 1936. Dolžniki bodo letne odplačilne obroke polagali po pristojnih davčnih uradah.

Kdo pourni denarnim zavodom, kar se kmetom briše

Jasno je, da se mora tam, kjer se je nekaj brisalo, to nekako plačati. To je urejeno tako-le:

50% bo denarnim zavodom v 14 letih v obrokih plačala Privilegirana agrarna banka. Zaenkrat bo denarni zavod prejel odobritev za 50% pri Priv. agrarni banki. To terjatev proti tej banki bo dobil izplačano v roku 14 let z letnimi obrestmi 3%. Prvi obrok bo dobil plačan 31. decembra 1937. Privilegirana agrarna banka je pooblaščenca, da za denarnim zavodom na podlagi teh terjatev bene do višine teh terjatev. Te bone bo mogoče založiti (lombardirati) za preskrbo novih denarnih sredstev.

25% od kmečkih dolgov bo denarnim zavodom dala država v obliki državnih obveznic. Te bodo na 20 let in se bodo obrestovale po 3%. Vsako leto bo morala država postaviti v svoj proračun primerno vsoto za izplačilo teh obveznic. Ena četrtina kmečkih dolgov bodo torej plačevali vsi davkoplačevalci.

Ostalih 25% pa gre na račun denarnih zavodov. Ti morajo za to porabiti, če potreba, vso rezervo. Če te zmanjka, potem pa tudi tukaj pomaga država z obveznicami. Država bo torej morala letno postaviti v proračun precej visoke vsote. — Ločiti moramo torej bone Privilegirane agrarne banke in državne obveznice.

Denarni zavodi bodo morali torej precej utrpeti, preskrbljeno pa je, da ne trpe pri tem ničesar vlagatelji. Ta strah, ki so ga mnogi imeli, je bil torej prazen. Moramo pa seveda poudariti, da za obrok denarja ni a to uredbo preskrbljeno. Denarni zavodi bodo pač dobili državne obveznice, mogli bodo dobiti tudi nekaj bonov pri Privilegirani agrarni banki, toda ti papirji niso enakovredni z denarjem. Tudi bi se vlagatelji po večini s tem ne zadovoljili kot z nadomestilom za denar. Vprašanje obtoka denarja bo torej treba re-

ževati na drug način. Upamo, da tudi do tega pride.

Kako je z drugimi kmečkimi dolgovi

Dolgovi kmetov, ki niso pri denarnih zavodih, ampak pri zasebnih upnikih, se bodo obravnavali spet na svoj način.

1. Dolgovi, ki izvirajo iz nakupa blaga ali iz obrtniškega posla, se bodo plačali brez kakakega znižanja v roku 12 let v enakih letnih obrokih, počenši s 1. oktobrom 1936. Za take dolgove ne tečejo obresti. Tu pridejo v poštev predvsem dolgovi pri trgovcih in pa obrtnikih, ravno tako dolgovi pri nabavnih in prodajnih zadrugah. Vedno pa je treba računati le s tistimi dolgovi, ki so nastali pred 30. aprilom 1932.

2. Dolgovi drugim ljudem se bodo plačali v 12 letih s 3% obrestmi v enakih letnih obrokih. Toda ti se zmanjšajo za polovico. Plača se torej le polovica dolga. Prvi obrok bo treba plačati 15. novembra 1936. Kot smo že omenili, imajo siromašni, ki nimajo potrebnih dohodkov za svoje vzdrževanje, pravico do povračila vsega dolga. Če bi torej v kakem primeru bil kmet-dolжник v boljšem položaju kot njegov upnik, potem zaščita odpade.

Izterjevanje obrokov po novi uredbi

Ako dolжник ne plača dospelega obroka po uredbi, izvzemši primere nezgod, zaradi katerih je bil oproščen plačanja davkov, dobi upnik pravico, da sodnim putem izterja plačilo celega ostanka dolga. Kadar terjaja izplačilo dospelih obrokov davčna uprava, bo izvedla, če kmet ne plača obroka, rubežen nepremičnin. Ako rubežen da nepovoljen uspeh, bo davčna uprava zahtevala od sodišča prodajo dolžnikovih nepremičnin.

V glavnem smo podali vsebino nove uredbe, ki gotovo pomeni za mnoge kmečke dolžnike veliko olajšanje. Padla je cena vrednosti nepremičnin in živine, znižajo se tudi dolgovi. To je velika dobra stran te uredbe. Treba pa je na drugi strani poudariti, da bo imela uredba tudi svoje senčne strani, kajti mnogo bodo izgubili na svojih rezervah, kot smo sgoraj povedali, denarni zavodi, izgubili bo kmet mnogo na svojem kreditu, bo pa marsikdo tudi razočaran, ker je mislil, da se mu bo brisalo več ali pa celo vse.

Težko vprašanje, kdaj bodo denarni zavodi mogli spet v polni meri izplačevati vloge, še ni rešeno. In če se vladi posreči, da reši tudi to vprašanje, kar trdno upamo, in ko se bodo potem znova poživile naše kmečke denarne zadruge, bo mogla sedanja vlada ponosno trditi, da je storila za kmeta toliko kot nobena vlada doslej.

50.000 ljubavnih pisem je napisal

Na Angleškem živi krošnjar, ki je bil nečavno poklican kot priča pred sodišče. Na vprašanje sodnikovo, s čem se preživlja, je izjavil, da več kot s svojo obrtjo, zasluži s pisanjem ljubavnih pisem po nalogu fantov in deklet. Doslej je napisal za druge že okrog 50.000 ljubavnih pisem.

V vsako hišo Domoljuba!

Tekstilne tovarne zopet delajo

Cela naša dežela je z veliko pozornostjo spremljala borbo skoro 14.000 slovenskih tekstilnih delavcev in delavk za izboljšanje svojega bednega položaja. Delavstvo je na dogovorjeno znamenje prenehalo s delom, zasedlo tovarne in izjavilo, da se ne umakne prej, dokler tovarnarji ne ugrade njihovim zahtevam in dokler ne podpišejo kolektivne pogodbe, to je skupne pogodbe med delavstvom in tovarnarji, na podlagi katere bodo točno določene pravice in dolžnosti enih in drugih, zlasti denarni prejemki delavstva. — Mezdni spor se je vlekel od tedna do tedna. Tovarnarji so se združili in skupno nastopili z upravičenimi zahtevami, da morajo delavci prej izprazniti tovarne, potem se bodo šele pogajali z njimi. Nervoznost delavstva je rasla z dneva v dan. Strokovne delavske organizacije so delavstvu svetovale, naj se umakne iz tovarnen. Ponekod so delavci ubogali, drugod, zlasti v Kranju pa ne. Te tovarne je končno dala oblast izprazniti. Takoj nato so se začela pogajanja, ki so bila v kratkem končana s podpisom kolektivne pogodbe za vse tekstilno delavstvo, s katero si je le-to priborilo znatno izboljšanje svojega bednega položaja.

Ob tej priliki bomo opozorili na par stvari, na katere je moral postati pozoren vsak nepristranski opazovalec tega meznega gibanja in ki so bile delavstvu samemu v veliko škodo.

Priznamo upravičenost velikega dela našega industrijskega, zlasti tekstilnega delavstva, do boljših življenjskih pogojev. Vemo, kako sramotno je plačano delo tekstilne delavke zlasti v Kranju in okolici. Pri današnjih socialnih nazorih vočine kapitalistov tudi ni pričakovati, da bi ti radovoljno boljšali delavske plače; ravno nasprotno! Zato priznamo delavstvu pravico tudi do stavke, če si drugače pomagati ne more. Toda, stavka se od stavke lahko razlikuje kot noč in dan. In stavka tekstilnega delavstva je bila naravnost školski primer, kakšne stavke ne smejo biti, če hoče delavstvo od njih imeti resničen uspeh. Le pogledjmo!

Stavkajoče tekstilno delavstvo je zasedlo tovarne, ki so po sedaj veljavnih zakonih in po načelih o zasebni lastnini bila last delodajalcev-tovarnarjev. S tem korakom je delo delavstvo samo kapitalu orožje v roke. — V pravno urejenih državah je taka zasedba tuje lastnine prestop, ki kliče na prizadetega vse posledice, ki jih zakon predvideva. Le skrajni popustljivost našega bana se ima delavstvo zahvaliti, da to protizakonito dejanje delavstva ni imelo hujših posledic. Lastnikom tovarnen moramo pa priznati, da so ravnanji popolnoma zakonito, če so zahtevali, da delavstvo izprazni njihove tovarne, predno se začne pogajati.

Druga napaka je bila nediscipliniranost delavstva. Zastopnikom svojih strokovnih organizacij in zastopnikom Delavske zbornice niso sledili! Proglasili so jih kar za izdajalce delavskega stanu. Nobena pametna beseda ni zalegla nič. Zato je končno moralo priti do tega, da je oblast v nekaterih obratih resno nastopila in vzpostavila zakonito stanje.

Tretja stvar, ki je vzbujala splošno pozornost, je pa neverjetna naivnost delavskih mas, med katerimi so imeli plačani hujšak iz rdečega tabora bogato žetev. Dobro vemo, kdo je duševni oče te stavke. Tudi vemo, da

komunisti ne marajo stavk, ki v redu potekajo, ampak hočejo nemirov in nezadovoljstva, kajti le v takih razmerah gre njihova podtalna setev v klasje. Nobene stvari bi komunistični voditelji in priganjači ne bili bolj veseli, kakor če bi bilo prišlo do delavskih nemirov, ki bi zahtevali človeške žrtve. Ker se jim to ni posrečilo, so začeli razširjati po deželi najgorostasnejše vesti o dogodkih, ki so se odigrali pri izpraznitvi tovarnen v Kranju. Govorice o stotinah mrličev in ranjencev so rasle v nedogled. Seveda ni bilo med temi »mrličic in ranjencic« komunističnih hujšakov, kajti ti so pred policaji prvi poskakali čez plotove in se skrili na varno, da bodo lahko hujškali naprej. In delavstvo jim je verjame in jih bo še poslušalo, čeprav so ravno ti hujškači krivi, da je stavka trajala toliko časa, da je delavstvo samo na mezdah izgubilo sedem in pol milijona dinarjev.

In še nekaj! Vseh teh neprijetnosti, ki jih je imelo delavstvo so prav za prav krivi — le verjemite! — duhovniki. Te bo treba pobesiti: škofa, pa kranjskega tehanta, pa šmartinskega fajmoštra in trliškega in loškega in vse kaplane in mežnarje in ministrante, potem bo pa delavstvo srečno! Seveda, nekdo mora biti kriv, da bodo komunistični hujškači mogli pred delavstvom kriti same sebe! Kakor, da bi bili duhovniki lastniki tovarnen, kakor da niso duhovniki bili tisti, ki so za stavkajoče dajali denar in kruh in živino iz hleva! Komunistični hujškači pa se že zopet slinijo okrog mojstrov in tovarnarjev in intrigirajo proti sodelavcem, kakor so to delali pred stavko in med stavko samo. In delavstvo bo tem hujškačem še verjelo, kot jim je doslej!

Morda bo kdo zaradi tega pisanja užaljen. Toda, dolžnost nam velevala, da tudi v tem pogledu pribijemo resnico, čeprav je komu neljuba. Sleherni naročnik našega lista gotovo iskreno želi, da bi se našemu delavstvu dobro godilo. Vsak uspeh mu iz srca privoščimo, saj vemo, kakšno je njegovo delo, pri katerem pušča svojo mladost, zdravje in moči. Saj zlasti kmetje vemo, da je od dobro plačanega delavstva v glavnem odvisen tudi uspeh našega kmetijstva. Želimo pa vsi iskreno, da bi se delavstvo v bodočih časih pri borbi za kruh posluževalo vedno le zakonitih sredstev in da bi ne nasledilo hujškačem, ki imajo v načrtih vse kaj drugega kakor blagostanje delavskega stanu.

Sejalec

Na polju moč, zamišljen v delo;
nadležni vrabec v grmu poje:
»Čemu tvoj trud?« vprašuje smelo,
»Komu skrbi posvečati svoje?«

»Moj plug i zate brazdo reže,
gnojim in sejem tudi zate.« —
V sejalnico sejalec seže,
mu vrže pest pšenice zlate.

V razdrti dom pod brazdo črno
vsa v strahu se je miška skrila.
Tedaj pa spet je padlo zrno —
za zimo hrane je dobila.

Zamahne tretjič pridna roka,
sejalec pest odpre zdaj zase;
za skrbno ženo, za otroke
trpi in upa v boljše čase. Limbarski.

Napačni račun!

Mamica, prinesla sem Ti milo, cenejše, po ravno tako velikosti!

No, videla bom kakšno je!

To milo pa res nima prav nobene moči, moram poslušati in udrihati!

Kako naj perem perilo, da ostane vedno kot novo?

Drugič Ti prinesem boljše milo, mamica!

Napačno je varčevati pri milu — na škodo perila. Manj vredna mila škodujejo tkaninam. Samo zares dobro jedrnat milo pere perilo temeljito in prizanesljivo:

SCHICHTOVO MILO JELEN

varuje perilo

ZA NAMAKANJE ŽENSKA HVALA

Naše nerodnosti

»Vašega tajnika pa dobim vedno v gostilni,« mi je dopovedoval neki tujec, ki se je večkrat po raznih opravih oglašal v občinski pisarni.

Ali naj mu ugovarjam? Saj vem, da me bo desetkrat prepričal, da ne govori neresnice. Ali naj g. tajnika perem in zagovarjam, ko vem, da zamorca ni mogoče oprati.

Krivda nekatere naše občine je, da se občinska pisarna nahaja le preblizu gostilne, če ne v gostilniškem poslopju samem. Naše oblasti bodo prej ali slej morale zahtevati, da si naše občine sezidajo lastne občinske domove. In ti občinski domovi ne bodo smeli stati v neposredni bližini gostilniških obratov. Tudi bo treba izrecno prepovedati, da se v bližini občinskega doma ne sme postaviti nobena gostilna. In to postavbo bo treba tudi točno izpolnovati! Ne je imeti samo na piprju.

Stiri poslopja so, katere bi morala vsaka postava varovati s tem, da bi v njih bližini ne smela stati nobena gostilna. Najmanj en kilometer proč! Ta poslopja so: župna cerkev, župnišče, šola in občinski dom. Morebiti bi tudi za društvene domove ne bilo napačno, če bi se morali ukloniti isti postavi.

Druga stvar je pa tale: Naši občinski tajnik napravijo svojim občanom nekaterikrat to uslugo, da zanje sestavijo nekatero prošnjo na razne oblasti in gosposke. Pameten človek nima zoper to uslužnost nobenega ugovora. Prav tako je samo po sebi umevno, da g. tajnik takih prošenj ni dolžan delati zastoj. In spet je prav tako umevno, da za razne usluž-

nosti, ki jih ti ljudje izvršujejo izven področja svoje službe, niso navezani na nikako tarifo. Vsakemu je na prosto voljo dano, koliko jim hoče za prijazno postrežbo plačati. Vsak delavec je pa vreden svojega plačila: to je samemu cesarju na Dunaju povedal že naš Martin Krpan.

Pri rešitvi vprašanja, kako naj bi takele usluge plačevali, so pa mnogi naši ljudje od sil le nerodni.

Navadno prično jecljati: »Koliko... no, koliko... koliko sem pa dolžan? In ker je za g. tajnika odgovor prav tako težak, — kolikor bo rekel, se bo zdelo mnogim preveč! — zato navadno pride do rešitve tega vprašanja take res salomonsko modra rešitev: »No, pa pridete za menoj k »Pijani Muhi«, bom pa tam dal za pol litra vina.«

Tako! Sedaj je vprašanje rešeno. Toda, ti ljubi moj očaneč, ki si to vprašanje tako modro rešil in potem še sam dobil vzrok, da smeš tudi sam od podeljene nagrade piti, povej mi, ali bi ne bilo zate in za g. tajnika desetkrat bolj pametno, če bi mu bil stisnil v roke enega kovačka (morebiti celo dva!), pa bi jo bil odjadril lepo mirno na svoj dom. Tajnik ima morebiti družinico in bi mu vsaka takale nagrada čisto prav prišla za razne družinske zadeve. Tako si pa ti zaradi svoje nerodnosti zapravljal tam pri »Pijani Muhi« svoj denar in svoj zlati čas, zakaj prepričan sem, da nisi dal samo za pol litra, za kolikor si se doma pred ženo podal, ampak da ga je bilo najmanj trikrat po pol litra. Ti sam si prišel precej natreskan in okrogel na svoj dom in nisi bil za

Predsednik naše vlade dr. Milan Stojadinović, ki je imel v nedeljo veličasten shod JRZ v Beogradu.

nobeno pametno delo ves tisti dan, svojega bližnjega si pa tudi pripravil ob dragocen čas in še v slab glas, katerega uživa med ljudmi, češ vedno sedi tam v gostilni, kakor bi ne imel pri občini nobenega dela! Ali naj ga občina zato plačuje, da bo za ta denar, ki ga prisluži, vedno le popival?

Da, da, dragi moj! Take so te naše ljubeznive nerodnosti!

V vsako hišo »Domoljuba«!

Veličastno zborovanje JRZ v Beogradu, ki se ga je udeležilo 40.000 Beograđanov. Govoril jim je ministrski predsednik dr. Stojadinović.

KAJ JE NOVEGA

Slovenci hočemo ostati Slovenci!

Preteklo nedeljo je bil v Lendavi v Slovenski krajini velik shod Jugoslov. radikalne zajednice, ki se ga je udeležilo nad 3000 volilcev. Med drugimi je govoril minister dr. Krek. ki je poudarjal sledeče:

Naš cilj je demokracija, v kateri vlada odgovarja ljudstvu. Temu cilju se stalno približujemo. Najboljši dokaz za to je razpis občinskih volitev. Narod naj po svoji volji in po svoji pameti za gospodarje v občinah izvoli može, ki jih sinatra za najboljše. Pri sedanjih občinskih volitvah nihče ne bo silil, naj kdo voli tega ali onega kandidata, nihče ne bo grozil. Ljudstvo naj se popolnoma svobodno izrazi. Želimo pa, da bi vsi Slovenci v varstvo svojih narodnih koristi pri tej priliki kot en sam moč glasovali za tiste, ki jih odobrava voditelj dr. Korošec. Vabim vas, da se za volitve tako pripravite, da zmagajo povsod liste JRZ. Morda prihajajo med vas ljudje, ki pravijo, da občinske volitve niso važne in da nimajo političnega značaja in da so zgolj gospodarskega pomena. To pa ni res. Občina je del države, ki izvaja svoje samoupravne posle in del poslov državne uprave. Kar je družina v družbi, to je občina v državi. Kakršne so razmere v občini, takšne so tudi v državi. Občinski predstoj-

niki so deloma tudi politični upravni organi, ki dajejo izrazito politične izjave, saj volijo senat. Kakršni so župani, takšno bo tudi to zakonodajno telo. Za občinske volitve moramo te dni mnogo delati, da bodo izpadle tako, da se pozneje ne bomo kesali. Če je dr. Korošec pod prejšnjimi režimi moral za nas trpeti, potem mu moramo tudi sedaj izraziti naše popolno zaupanje, ostati mu moramo zvesti.

Mi Slovenci hočemo tudi ostati Slovenci. Zato bomo o svojih starih sami odločali in za svoje interese po svoji lastni pameti delali. Mačkovo gibanje je po njegovi izjavi hrvatsko narodno gibanje. Naj to tudi ostane. Ne branimo Hrvatov, da bi ostali zvesti svojemu Mačku, zato pa zase zahtevamo pravico, da ostanemo Slovenci zvesti dr. Korošcu. Naj ostreje obsojamo vse tiste, ki poskušajo pod firmo mačkovstva delati zmedo med Slovenci. Pod Mačkovsko firmo bi se radi vrinili v slovenske vrste, ki za slovenske koristi doslej še niso ničesar storili, ker se doslej niso mogli med Slovenci uveljaviti. Sami si bomo izbrali zastopnika, ki nas bo vodil. Mačkovo gibanje razširja mladi ljudje, ki so ali komunisti ali anarhisti in razdiralci.

Huda avtomobilska nesreča

Dne 22. septembra se je pripetila nedaleč od razpotja, kjer se odcepi od državne ceste banovinska cesta proti Motniku in Kamniku huda avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. V tem času je pešal šofer Planine Franc s tovornim avtomobilom, ki je last vinskega trgovca Jožefa Kralja, iz St. Petra pod Sv. gorami 23 romarjev na Brezje. Ker cesta kralja na tem mestu naredi precej oster ovinek, je šofer Planine že precej od blizu zagledal, da mu nasproti prihaja drug tovorni avtomobil, ki je last avtopodjetnika Rodeta iz Kamnika in ki ga je vozil šofer Franc Stancer. Ta je bil namenjen na Bizeljsko po vino za gostilničarja Vodeta Ferdinanda. Na avtomobilu so bili naloženi prazni sodi, na vrhu njih pa je sedel Sadnik Franc, doma iz Most, ki je imel s seboj štiri zaboje krtač. Poleg njega je sedel tudi Verdnik Franc, ki je istotako zaposlen pri podjetju Rode kot šofer. Poleg voznika avtomobila so bili šolski upravitelj iz Komende Štefan Trobiš, Tilka Zabret in gostilničar Ferdinand Vode.

Ker je šofer zapazil v nasprotni smeri prihajajoči avtomobil, je zavil na sraini desni rob ceste in se ustavil. Medtem pa je že privozil šofer Stancer in iz bližine 28 m zagledal nasprotni tovorni avto. Takoj je zmanjšal hitrost in hotel lepo zavoziti mimo. Toda, ker je cesta na tem mestu zelo ozka, je pri tem zadel v leseno ograjo, ki se je polomila. Rodetov avto se je prekuenil, ker je izgubil ravnotežje, v tri metre globoko potočno strugo, ki je sedaj brez vode. Avtomobil se je dvakrat prevrnil in obtičal v strugi. Verdnik Fr., ki je sedel na vrhu sodov, je skočil hitro šol, dočim je Sadnik ostal na vrhu sodov in

se je tudi z njimi vred prevrnil v potok. Pri padcu je prišel med sode in pri tem dobil tako hude poškodbe po glavi, da je bil pri prihiti mrtev. Ostalim, ki so sedeli v kabini, se ni ničesar bujšega zgodilo. Šolski upravitelj je dobil neznatne praske na desnem očesu, male praske je dobila tudi Zabretova. Šoferju pa se ni popolnoma ničesar zgodilo. Rodetov avtomobil je precej poškodovan.

OSEBNE VESTI

d Za čestnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja je imenovan kamniški mestni župnik in dekan g. Matej Rihar. Iskreno čestitamo!

d Za novega ravnatelja šolske gimnazije je bil izvoljen in nato od pristojne oblasti potrjen znani slovenski učenjak dr. Anton Breznik. Bestitamo in želimo mnogo uspehov!

d Tri važna imenovanja v Mariboru. Za stolnega dekana v Mariboru je imenovan g. dr. Fr. Cukala, bivši ravnatelj kn. škof. bogoslovnega semenišča. Za ravnatelja bogoslovja je naznačen stolni kanonik dr. Al. Ostrc. Za ravnatelja dijaškega semenišča je postavljen profesor Jakob Rihter. Vsem trem gospodom iskreno čestitamo in jim želimo na novih važnih mestih obilo božjega blagoslova!

d Nekaj duhovniških izprememb v ljubljanski škofiji. Za prefekta v zavodu sv. Stanislava sta bila imenovana: sem. duhovnik Ludovik Bevka in novomašnik Ivan Tomažič. Za župne upravitelje so bili imenovani: Jožef

Dr. Hubad Ivan

Škofja Loka — zopet rečno ordinira

Poje, kaplan v St. Vidu nad Ljubljano, za Zlato polje; Alojzij Strah, kaplan v Starem trgu pri Ložu, za Banjaloko; Jožef Rozman, kaplan v Smarju, za Grčarice; Anton Pipa, ekspozit v Košici, za Adlešiče. Premješeni so bili: Ciril Zajec, kaplan v Boštanju, za ekspozita v Košico; Franc Starman, kaplan v Smartnem pri Litiji, za beneficiata istotam; dalje kot kaplani: Janez Hafner iz Smartina pri Kranju v St. Vid nad Ljubljano; Ivan Mramor iz Radeč pri Zidanem mostu v Smarje; Jožef Kunstelj iz Trebnjega v Radovljico; Franc Mozetič iz Kostanjevice v Trebnje; Alojzij Jenko iz Loškega potoka v Preserje; Mirko Gaude iz St. Jerneja v Borovnici; Franc Cerkovnik iz Tržiča v St. Jernej; Ignacij Kunstelj iz Škocjana pri Mo-

VINA

Za težko delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

kronogu v Velike Lašče in Martin Gorše iz Velikih Lašč v Škocjan pri Mokronogu. Namešteni so bili kot kaplani sem. duhovniki ozir. novomašniki: Franc Kramarič v Starem trgu pri Ložu, Metod Mikuz v Trebnjem, Ivan Pavlin v Sv. Križu ob Krki, Jožef Pokorn v Radečah pri Zidanem mostu, Leopold Puhar v Loškem potoku, Ivan Šešek v Smartnu pri Kranju, Franc Šeškar v Kostanjevici, Valentin Toman na Trebelnem, Jožef Vovk na Dobrovi pri Ljubljani, Vinko Zaletel v Tržiču in Stanislav Zerjal v Škocjanu pri Mokronogu; dalje p. Leon Božič v Metliki in Jožef Radoha v Boštanju.

d 90 let je dopolnil najstarejši Kamničan Andrej Slejko. Doma je iz Vrhpolja pri Vipavi, v Kamnik pa je prišel kot trgovec z južnim sadjem že pred 54 leti. Živijo!

DOMAČE NOVICE

d Razširjenje ljubljanske bolnišnice. Prva dela za gradnjo moderne stavbe k kirurški kliniki oddelku so se pričela. Najprej so zakoličili prostor, kjer bo zgrajena stavba, ki bo 90 metrov dolga in okoli 13 m široka in enonadstropna. Tudi so že začeli s kopanjem temelja. Gradbena dela so poverjena stavbnim tvrdki Gradbišč. Vsa gradbena dela z nabavo inventarja so proračunana na približno 3 milijone dinarjev. Nova stavba se bo držala kirurškega oddelka.

d Delavstvo se zahvaljuje banu. Te dni so se pri g. banu dr. Natlačenu oglasili zastopniki slovenskega delavstva, in sicer za Jugoslov. strokovno zvezo g. Lombardo, za Splošno delavsko strokovno zvezo g. Jakomin, za Narodno strokovno zvezo g. Bučar in za Delavsko zbornico g. Golmajer in se mu zahvalili za nepristransko držanje, ki ga je oblast pravkar ob končanem mezdnem gibanju tekstilcev pokazala. Posebej so se zahvalili g. banu za aktivno pomoč in naklonjenost, da je prišlo do ugodnega zaključka kolektivne pogodbe v tej industrijski panogi.

d Skupina Bolgarov - živinorazvnikov je obiskala te dni Ljubljano in še druge slovenske kraje. V Naklem so Bolgari kosili in je pri tem profesor Bičev, predsednik bolgarskega veterinarskega združenja izrekel tudi te besede: »Ne glejmo na preteklost, ampak veselo in z zaupanjem v bodočnost, zakaj samo tedaj, ko bo zavlada sloga od Triglava do Črnega morja, nas nobena sila ne bo mogla razdružiti.«

d Do tričetrtine trtačnega pridelka so nabile letos v Sloveniji razne bolezni in toča.

To pomeni, da bo imela letos Slovenija malo 500 tisoč hektolitrov vina samo 125.000. Če računamo vrednost litra vina s 3.50 Din, pomeni to za Slovenijo izgubo 130.000.000 dinarjev.

d Lepo uspelo sadno in vrtno razstavo je priredila sadjarska podružnica na Viču pri Ljubljani.

d Poslopje nove narodne skupščine v Belgradu je dogotovljeno ter se bo oktobrsko zasedanje vrnilo v novi palači.

d Temeljni kamen za novo gimnazijsko poslopje so slovesno položili v srbskem Kruševcu v navzočnosti ministrskega predsednika dr. Stojadinovića.

d Naš dogovor s Italijo. V sredo 23. septembra so se končala trgovinska pogajanja med našo vlado in Italijo. Pogajanja so bila v Rimu. Dogovor velja za 6 mesecev, lahko pa se tiho podaljša do sklenitve končnoveljavne pogodbe. Dogovor določa količine za jugoslovansko živino in mesne izdelke, za les in za drugo jugoslovansko blago. Dogovor je tako po svojih pogojih, kakor tudi po količinah ugoden za bodočo trgovino.

d 1500 vžigalnikov so zaplenili carinski organi v Mariboru. — Pri pregledu dunajnega brzovlaka pod sedežem v vagonu drugega razreda so poleg tega našli 3 zavoje, v katerih je bilo 500 vžigalnikov in 4500 kamenčkov. Blago so zaplenili, tihotapca pa niso mogli ugotoviti.

d Prosvetna in izobraževalna društva, ki razpolagajo s tamburaškimi instrumenti, žolami ter partiturnimi vlijudno prosimo, da sporoče na Prosvetno zvezo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, pod kakšnimi pogoji so pripravljeni odprodati instrumente in notni material. Zveza nujno rabi dva kompletna tamburaška zbora za Prosvetna društva v inozemstvu. — Istotako kupi Zveza že rabljene skioptične aparate.

13. in 14.

oktobra t. l.

se bo vrnilo l.

trebanje novega 33.

kola drž. r. loterije, ki

tudi tokrat vsebuje za da-

našnje razmere vprav ogrom-

no štev. dobitkov v skupnem znesku

64 MILIJONOV IN 329.000 DINARJEV

Ob tej priliki opozarjamo naše cenj. št.

tatetje na prilogo znane glavne ko-

lekture drž. razr. loterije A. Rein

in drug. Zagreb, Gajeva ulica 8

in Hlica 15, ki je prilopen

celi naši današnji na-

kla d. l. Dolgoletno

vzorno in nadvse

korektno in so-

ludno delo te ko-

lekture je tako

znano vsej naši

javnosti, da jo

lahko tudi mi s

svoje strani pri-

poročimo našim

čitateljem.

d Tramvaj je zavozil v tramvaj, in sicer v nedeljo popoldne v Ljubljani. Suneč je bil silovit. V drugem tramvaju je bilo kakšnih 12 potnikov, od teh trije na zadnji platformi. Pri trku je nastal seveda silen vrišč, s platforme pa so popadali na cesto vsi trije potniki. Prvemu tramvaju je pri trku naravnost odbilo zadnji del. Skoraj vsi potniki v drugem tramvaju so bili težje ali lažje ranjeni, oziroma so dobili vsi živčni pretres. Prvo pomoč je nudil ranjencem zdravnik banski inspektor dr. Avra-

movič, ki je za silo obvezal ranjence ter jih poslal deloma v bolnišnico, deloma v zasebno oskrbo. Najhuje so ranjeni: dvorni svetnik, načelnik trgovinskega oddelka banske uprave g. dr. Rudolf Marn, ki je dobil poškodbe po vsem telesu ter je odšel v zasebno oskrbo, dalje uradnik Kolinske tovarne Ivan Gorjanec, ki si je pri padcu zlomil levo roko ter so mu jo morali dati v bolnišnici v mavec ter ga nato odpustili. Smrtno nevarno ranjen pa je Jakob Lenarčič, sorodnik znanega industrijca s Pohorja. Dobil je nevaren pretres možgan in poškodbe po vsem telesu. Prepeljan je bil v bolnišnico. Zaradi poškodb na vozilih trpi Maloželezniska družba precejšnjo škodo, obenem pa še ni gotovo, koliko odškodnine bodo ranjenci zahtevali.

d Opozarjamo na današnji oglas damske konfekcije Paulin v Ljubljani, Kongresni trg 5.

d Pol milijarde dinarjev izgube imamo pri lesu, ker smo ubogali vesele in med abesinsko-italijanske vojno zaprli za to robo meje proti Italiji. Nadomestila nismo dobili skoraj nobenega, če izvzamemo tretjo podpredsedniško mesto, ki nam je bilo te dni dano pri umirajočem Društvu narodov v švicarski Ženevi.

d Po 22. letih se vrača iz Rusije Kurent Simon od Sv. Katarine nad Trbovljami. Zakaj v začetku vojske je bil vjet in se mu je po dolgem prizadevanju šele sedaj posrečilo priti iz Rusije. Njegovo pismo je došlo iz Poljake. Zena in oba medtem že odrasla sinova ga veseli pričakujejo.

d Na Bledu je kupil vilo bivši italijanski poslanik v Belgradu Viola. Hoče vsako leto priti na Bled na počitnice.

d Nad 150 mesarskih pomočnikov in delavcev stavka v Novem Sadu.

d Tvorница padobranov Kaebel in Dietrich v Novem Sadu izdeluje na vso paro padobrane. Vse padobrane izdeluje tvornica iz svila, ki jo dobiva iz državne svilarne v Novem Sadu. Svila je prvovrstna.

d Izredni občni zbor Podružnice Slovenskega planinskega društva v Bohinjski Srednji vasi se vrši v nedeljo 4. oktobra 1936 ob 14 v dvorani Občinskega doma Srednja vas. Dnevni red: Poročilo predsednika, poročilo revizije, rešitev pritožb, sprejetje pravil, volitev odbora in sklep najetja posojila. — Predsednik: Hodnik.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Velik shod Jug. rad. zajednice je bil preteklo nedeljo v Belgradu. Okrog 40.000 Belgrajčanov je poslušalo govor ministrskega predsednika dr. Stojadinovića, ki je rekel med drugim tudi to-le: Naša zemlja je velika, naše ljudstvo je zdravo, vojska je pripravljena, v dobri smo družbi prijateljev in zaveznikov. Ugled naše države je v tujini velik. Kot dokaz naj nam bodo pravkaršnje volitve v Ženevi. Jugoslavija je prišla na tretje mesto med 50. državami. Tudi l. 1934. smo dobili podpredsednika, toda tedaj na 6. mestu, dočim je sedaj naš podpredsednik na tretjem mestu. Tedaj je glasovalo za nas 31 držav, sedaj pa 44 držav. Prišli smo na tretje mesto takoj za Francijo in Veliko Britanijo. Vidite bratje, kako velik je svetovni sloves naše države v tej najvišji ustanovi držav vsega sveta. Čeprav pa smo močni in pripravljeni, vendar ne želimo drugega kakor miru, miru z vsemi sosedi, miru na vseh naših mejah. Bratje, kdor bo spoštoval ta naš mir, mu bomo iskreni prijatelji in sodelavci pri splošnem mednarodnem sodelovanju.

d Sestanek združene opozicije. Nekje so imeli te dni sestanek vsi opozicijski. Prvi je pozdravil pri vatopu: Živijo Maček, drugi je

Oglas je reg. pod št. 23762 od 19. XI. 1934

pozdravil z Zdravo, tretji je pozdravil: Zdravost, četrti je pozdravil: Živela Moskva, peti je samo dvignil roko kot italijanski fašist in rekel: Ma, začnimo. Ves čas sestanka so se dobro razumeli. Ko pa je šlo za to, kdo bo plačal ceho, so pa začeli kašljati, eden je šel skozi ta vrata, drugi skozi druga, ostal je samo tisti, ki je zaklical: Živela Moskva! In res je vse sam plačal. Nato mi je sam povedal, da je določen za občinskega blagajnika in daje predloge.

d Občinske volitve v moravski banovini so bile v nedeljo 27. septembra. Jugoslovanska radikalna zajednica je dosegla nepričakovano veliko zmago.

d Občinske volitve na Hrvaškem bodo končane do 22. novembra v vseh občinah.

d Razpuščen je občinski odbor na Koreški Beli in postavljena nova uprava pod vodstvom Ivana Ehrlicha.

d Tiskarski škrat je v zadnji številki »Domoljuba« v članku »Po zmagi« spremenil brezverski marksizem v »brezverskega markista«, kar s tem popravi.

d Kr. banska uprava je razrešila dosedanja občinsko upravo v Sodražici in postavila novo s predsednikom Lovrenčičem Antonom.

d Na narodnega poslanca Bogdana Milinčiča, člana vladne JRZ, je bil izvršen v noči, ko se je vračal z agitacijskega potovanja, atentat, kateremu je poslanec podlegel. Napadalca obisti še niso izsledile.

NESREČE

d Na Ljubnem je pogorela zidnica, last Kulovca Ivana iz Vavte vasi pri Novem mestu. Sumijo, da je zažgal nekdo iz maščevanja.

d Zgorela je hiša Mihaela Bana pri Stari vasi nad Škocijanom.

d Ogenj je uničil stanovanjsko hišo in hleve posestniku Zaliku v Dolnji Bistrici pri Mariboru.

d Ker je vrgl kamen proti avtomobilu, je neka mati v Dobrunjah svojega šestletnega vnuka namazala s »brezovim oljem«. Dečko se je nato splazil do vžigalnice in nato iz maščevalnosti v ozadju hiše zanetil ogenj. Hiša in sosednji gospodarski poslopji, polno krme, sta bili mahoma v plamenu. Posestvo je bilo last krojaškega mojstra Avgusta Dimnika, ki je dal hišo v najem nekemu tovarniškemu delavcu. Kam bomo prišli, če pojde tako naprej!

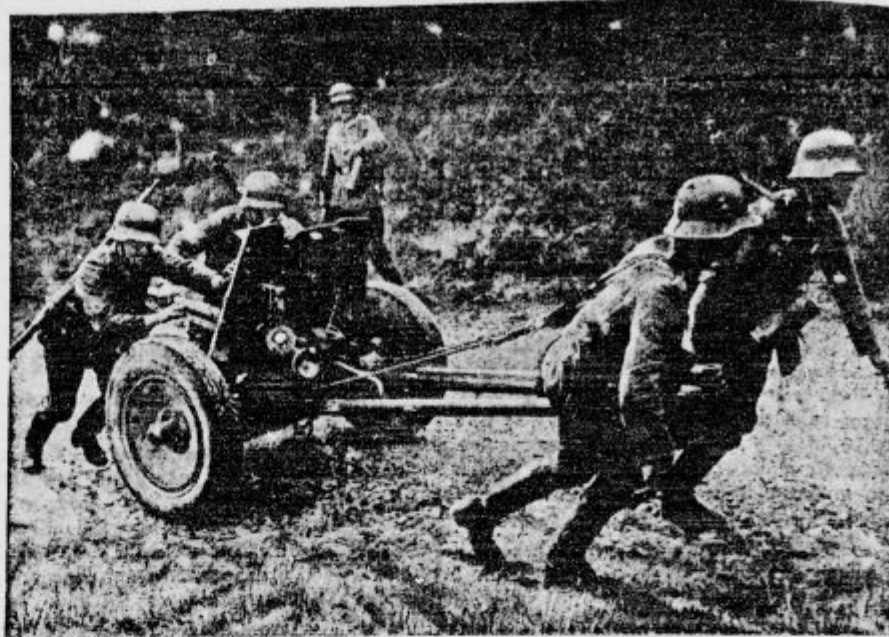
d Še en velik požar. Pri posestniku Aleksandru Novaku v Kušanovcih, okraj Murska

Sobota, je izbruhnil požar v stanovanjski hiši, ki se je z veliko naglico razširil na gospodarsko poslopje. Vsa prizadevanja, da bi ta požar pogasili, so bila zaman. Aleksandru Novaku je zgorel ves pridelek, vsa krma za živino, vse pohištvo, 10 svinj in 20 kokoši. Edino, kar si je mogel rešiti, sta dve kravi in ena svinja. Novak sam trpi škodo 100.000 Din. Nesreča je hotela, da je pričel pihati močan veter, ki je požar prenesel na poslopje sosedu Janeza Novaka, ki mu je prav tako zgorela hiša z gospodarskim poslopjem, pohištvo, z vsemi poljskimi pridelki ter hrano. Novak je še pred požarom rešil živino iz hleva in en voz, ker je slutil, da se bo zgodila nesreča. Pri njem znaša škoda 50.000 Din. Od Janeza Novaka se je požar razširil na stanovanjsko hišo posestnika Janeza Bihorja, ki tudi trpi 60.000 Din škode. Z njegovega posestva je veter zanesel iskre še na posestvo Ane Novakove, kateri je zgorela stanovanjska hiša v vrednosti 20.000 Din. Skupna škoda, ki jo je povzročil požar, se ceni na 530.000 Din. Največja nesreča in katastrofa za pogorele posestnike pa je, da ni bil nihče zavarovan. Sosedje in gasilci so se sicer trudili, da bi pogasili nevarni požar, toda zaradi dolge suše je primanjkovalo vode, tako da so se morali gasilci omejiti samo na lokaliziranje požara, kar se jim je po velikem naporu tudi posrečilo. Le požrtvovalnosti gasilcev in domačinov se je zahvaliti, da ni požar vpepelil vse vasi.

d Dva požara. Ogenj je uničil kočo Matevžu Pogačniku v Koki pri Račah. — Požar je upepelil senik posestniku Francu Plohu v Gačniku pri Pesnici.

d Nenadoma mu je spodrsnilo. S podstrešja je padel in se ubil Ivan Janšovec, 21 letni posestniški sin v Kosovi pri Mariboru. Podal se je na podstrešje hleva, da bi nametal nekaj sena. Pri delu se mu je nenadoma spodrsnilo in padel v globino, kjer je s težkimi notranjimi poškodbami obležal v nezavesti. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati.

d Kamen se je odkrušil od skale in padel na nogo kamnoseku Alojziju Brezniku iz Ribnice. Popolnoma zdrobljeno ima stopalo.

Vse države tekmujejo, katera bo najbolj oborožena. Na sliki vidimo nove topove, ki jih vlečejo vojaki sami, kajti vojak je cenejši kot konj.

d Loncec je potegnil s peči. Tovarniški delavki Antoniji Robin iz Tezna pri Mariboru se je smrtno ponesrečil njen 8mesečni sinček. Mali je stikal okoli peči in ko ga ni nihče opazoval, je s peči potegnil loncec z vrelin mlekem, s katerim se je polil. Dobil je tako hude opekline, da jim je v bolnišnici podlegel.

d Na progo je padel. Nenavadna nesreča se je pripetila v Počehovi v Mariboru v bližini gostilne Kolarč. 15letni Ignac Eiletz je zaspal na strmem bregu tik nad železniško progo. Med spanjem pa se je premaknil in padel na progo v trenutku, ko je privozil po njej vlak. Kolesa lokomotive so fantu odrezala levo nogo v stopalu ter mu zadala na glavi hude poškodbe.

d Avtomobil se je prevrnil. V osebnem avtomobilu, ki je last inž. Gabrijele Kompan-

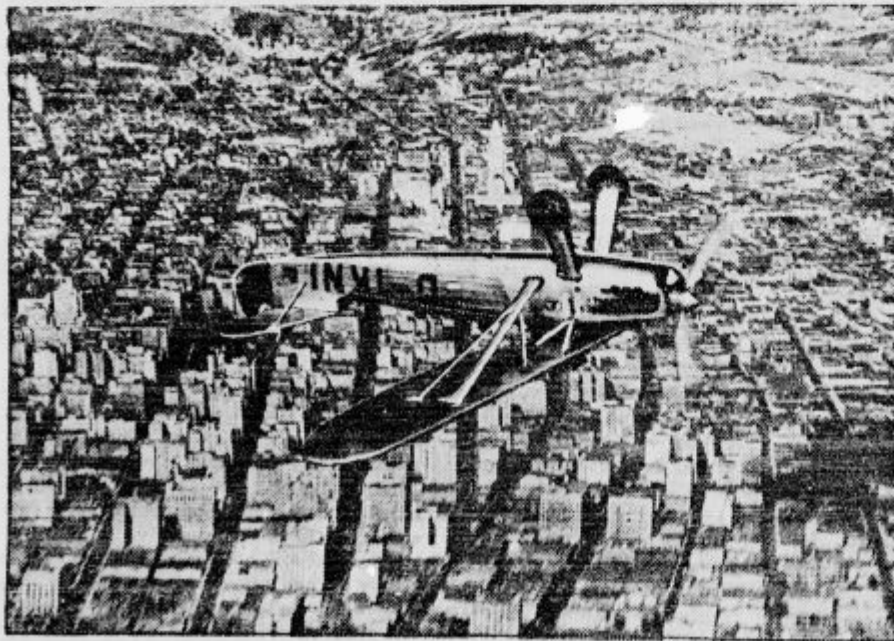
ca, sta te dni na vse zgodaj odpotovala iz Zagreba v Ljubljano elektrotehnična mojstra Mučnjak in Hell. Sofiral je inž. Kompanec sam. Vožnja je do Grosuplja potekla brez nezgod, na cesti približno 5 km od Grosuplja proti Ljubljani pa se je avtomobil prevrnil. Inž. Kompanec je dobil pri padcu precejšnje poškodbe na glavi in po vsem telesu, njegova dva sopotnika sta prebila mnogo strahu, sicer pa sta le lahko poškodovana.

d V jami je podsulo v Trbovljah rudarja Vonta Ivana. Precej je ranjen po obrazu in hrbtenici.

d Razne nezgode. Konj je brcnil v trebuh 11 letnega Lojzka Fajdiga in ga hudo poškodoval. — Ko je obirala sadje, je padla z drevesa 51 letna kajzarica Jera Znidarski iz Dolenje vasi pri Cerknici in si zlomila hrbtenico. — Ko je skočil v drvečega avta je padel mesarski pomočnik Alfonz Kavalič iz Ljubljane pod kolo, ki mu je strlo obe nogi. — S hrustke je padla in si zlomila obe roki 47 letna posestnikova žena Franja Serek v Debečah pri Litiji. — V Dolah v kamnolomu je zasulo 32 letnega delavca Ivana Gačnika in mu zlomilo desno ramo. — V Mariboru je konj udaril v glavo 25 letnega hlapca Ferdinanda Kranjca. Udarci je bil tako silen, da je revežu počila lobanja. — V Bresternici je povozil neki voznik 72 letno občinsko revo Julijano Gorjanc iz Bresternice. Kolesa od voza so ji šla čez prsa ter je dobila težke notranje poškodbe. Ker je ženica že stara, je bržkone preslišala prihajanje voza in je tako na nesrečen način prišla pod voz. — Neki delavnc v Vratjem vrhu blizu Apač je napadel s kamenjem tovorni avto, katerega je vodil Jožef Režonja iz Vratjega vrha. Kamen je razbil steklo ter priletel v prsa petletni hčerki Elici, drobci stekla pa so zadeli Dalčmana v obraz.

NOVI GROBOVI

d Pomlad že prišla bo, ko tebe na svet ne bo... V Radovljici so pokopali posestnico Ivanko Novak roj. Mulej. — Na svojem domu pri Sv. Joštu nad Vrhniko je odšel h Gospodu po večno plačilo dijak Skvarča Marijan. — V

Barabe obrabeno letalo vozi predrzen pilot nad Newyorkom, kar priča, kako hitro napreduje letalska tehnika.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Obroč okrog Madrida se oži bolj in bolj. Uporniki so zavzeli glavne vodne rezervarje, ki preskrbujejo špansko prestolico s pitno vodo. Zato je mestna občina izdala naredbo, da bodo vsi, ki bodo potočili več kot 6 odstotkov od običajne uporabe vode, strogo kaznovani. V Madridu občutno primanjkuje tudi živil. Vlada ni več kos položaja in je baje sklenila, da preseli svoj sedež iz Madrida v primorsko Valencijo, zakaj v glavnem mestu vlada neznanska zmeda, ker so dobili premoč anarhisti, komunisti in drugi ničvredneži.

Na severu napadajo uporniki zadnje večje oporišče rdečih trdnjavo Bilbao, ki bo v tem tednu najbrže padla upornikom v roke. Glavni boji so prej ko slej osredotočeni okrog Madrida, ki mu je ključ mesto Toledo, okrog katerega se vrše že več tednov srditi boji. Uporniški kadetje se na porušenem Alkazaru še vedno hrabro drže. Da bi preprečili napredovanje uporniških čet v

smeri proti Madridu, so vladni rdečkarji bregove in nasipe reke Alberke podrli. Reka se je nato razlila po zemljišču, kjer so operirali uporniki. Umetna poplava je napravila prebivalstvu ogromno škodo, ni pa preprečila uspešnega napredovanja uporniških čet pod poveljstvom polkovnika Jague.

Radio iz Sevilje je namreč objavil uradno poročilo iz uporniškega tabora z dne 27. septembra, ki se glasi:

Vsa pozornost je zdaj obrnjena na Toledo in na junaške branilce Alkazara. Veliko število raznih ovir, ki jih je dala izgotoviti madridska vlada, ni moglo preprečiti četam generala Franca, da bi ne napredovale in obkolile mesto. Na pomoč poslani vladni vojski so pretrpeli velike izgube in bili poginani v beg. Beli oddelki so danes zavzeli Toledo in osvobodili junaške kadete, ki so svoje brate navdušeno sprejeli z razprostrtimi rokami...

najslabše olje pa 8 lir, t. j. 25 Din. — V Španiji se bori na strani rdečih tudi oddelek italijanskih socialistov in komunistov, ki so pregnani oziroma so zbežali iz svoje domovine. Med njimi je tudi nekaj Slovencev in Hrvatov, na primer neki Vidmar, ki se bori na fronti pri Huesci. Pri Irunu pa je padel Remigij Maurovič, doma iz Pulja. — Umrla je v Gorici Irma Hrovatin, roj. Fiegel. — Franc Hmeljak, trgovec v Lokavcu pri Ajdovščini je daroval ves potreben les za fašistično mladinsko telovadišče. — Fr. Kirn iz Celja pri Premu na Krasu se je v Abesiniji tako hrabro boril, da je dobil medaljo in 300 lir nagrade. — Poljedelski delavci bodo dobivali poslej družinske doklade in sicer po 4 lire na teden za vsakega člana, ki še ni dosegel 14. leta starosti. — Na cesti iz Gorice v Ajdovščino je neki avto do smrti povozil Justa Jerkiča iz Dobrave. — Mrtvega so našli v bližini Cerkna 54 letnega kmeta Matijo Močnika.

AVSTRIJA

s To in o. V Hodišah so pokopali 31 letnega Miheja Habicha, kmečkega sina in vrlega člana izobr. društva »Zvezde«. Padel je kot žrtev zverinskega pobilstva in satanskega sovraštva. Vračajočega se s pevske prireditve v Logi vesi sta ga napadla dva nahujšana nestrpneža in ga s koli ubila ko živino. — Vse je pogorelo Ivani Eichholzer, pd. Cvanegeci, v Gornjih Brovclah pri Pečnici. — Pri St. Vidu v Podjuni so pokopali Ano Matevžič iz Pogre. — V Blatogradu so odprli

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo
najhitreje in po najboljšem dnevem kurzu.

Vrši vse bančne posle oskulantneje

Posle: uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 1064-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1127-64 Paris. HOLANDIJA: No 1458-66 Ned. Dienst. LUXEMBURG: No 1062 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

protestantovski dom. Pred desetletji je istotam slovensko pridigal škof Slomšek o vrednosti materne jezika. — Kmetijsko šolo v Lielhofu je posetila skupina kmet. učiteljev iz Podkarpatske Rusije. Govorili so tudi nemško. K. Tagblatt pripominja: Vedno isto! Slovani se učijo nemščine, domišljavi nacionalni Nemci pa smatrajo pod svojo častjo, da bi se učili slovanske jezike. — Na Dunaju je umrl bivši kancler dr. Buresch. — Zgorelo je gospodarsko poslopje grofa Czernina pri Krki. — Pogorela sta hiša in skedenj posestniku Kilijanu v Vovbrah. — Ob tako zvanem hudičevem mostu pri Velikovu so našli truplo neznanega moškega. Viden je bil še ubodljaj v vratu in zato sumijo umor. — V Podkloštru je bil po nesrečnem naključju ustreljen 13 letni sinko mesarja Kanduta.

RUSIJA

s Velika vojaška pripravljenost. Nedavno so imeli v Rusiji vojaške vaje. Svoj višek so dosegli z velikim bojem v zraku. Tisoč metrov visoko v zraku so se spopadla najhitrejša bombarderska, lovska in bojna letala. Med bojem na zemlji je 170 km daleč za sovražnikovim hrbtom spustila skupina več deset letal na zemljo 1200 vojakov, 150 strojnice in 18 topov. Vse to je trajalo komaj dobrih 7 minut. Vojaki so se spuščali z letal na tla s pomočjo padal, s pomočjo padal so spustili na zemljo tudi strojnice in topove. Prisotni vojaški strokovnjaki niso mogli verjeti, da je tako drzna vojaška operacija sploh mogoča. Vojaški manevri rdeče vojske so vzbudili v mednarodnem svetu veliko pozornost. Manevrov so se udeležili zastopniki vseh velikih držav.

s Za tiste kmete, ki gredo v Jugoslavijo s komunisti. Izredno slaba žetev je povzročila letos po vsej Rusiji gospodarsko stisko. Ker so najbolj prizadeti kmetje, je naravno, da se povsod pripravljajo upori zoper komisarje, ki prihajajo plenit žito v imenu države. Upori kmetov se širijo okrog Volge in v Sibiriji. Kmetje isto skrivajo in se branijo obdelovati državna posestva, na katerih naravnost tlačanijo. Proti upornikom nastopa rdeča armada in kmete strelja kar v množicah in jim požigajo cele vasi.

ŠVICA

s Društvo narodov je te dni zopet zasedalo v Svici. Tja so prišli tudi odposlanci sedaj po Italijanih že na pol zasedene Abesinije. Italija je zahtevala, da Društvo narodov abesinskim zastopnikom ne prizna polnomočja, ker se sicer Italija zasedanja ne bo udeležila. Nastalo je prerokanje med malimi državami in velesilami. Iz Londona je prišel v Zenevo sam abesinski cesar Haile Selassie. Konec je bil naslednji: Mednarodno razsodišče v Haagu naj odloči, če so abesinska polnomočja veljavna ali ne. Do tega časa pa se abesinskim odposlancem ne more za braniti udeležba na zasedanju.

AMERIKA

s Razno. Dne 26. in 27. septembra je bila v La Salle III razstava slik slovenskega umetnika H. Gregorija Peruške. — V Calumetu Mich. je nedavno umrla žena Jurija Kumpa, doma nekje v Beli krajini. — Vse pašnike in mnogo lesa je uničil gozdni požar kmetu Jožetu Plahuti v Sheldan Wis.

FRANCIJA

s Nevarne čase doživlja naša »zaveznica« Francija. Stavkovno gibanje se širi neprestano, dasi so delavci dosegli vse, kar so želeli. Komunisti nič več ne prikrivajo, da hočejo povzročiti državljansko vojno in napraviti iz Francije sovjetsko državo. — Tudi socialiste je začela boleti glava zaradi slabe komunistične tovarišije in sedaj razmišljajo, kako bi se komunistov iznebili. — Odločno besedo je izrekel te dni proti boljševiški kugi francoski generalni štab. Silno pozornost je vzbudilo potovanje voditelja francoskih komunistov Thoreza v boljševiško Moskvo. Thorez je odkrito priznal, da gre v Moskvo po navodila zaradi nadaljnje politike francoske komunistične stranke. Pa ga Blumova vlada ni zaprla kot izdajalec države.

ITALIJA

s Drobiž. Čeprav je italijanska vlada izdala nalog za zvišanje delavskih mezd za 6 do 10%, delavstvo ni zadovoljno, ker so pričele cene živil izredno hitro naraščati. Kilogram kruha stane v Trstu 2.60 lir (8.50 Din), meso 12 lir (25 do 37 Din), kava 24 lir (73 Din),

Vojniku pri Celju je odšel v večnost 93 letni Valentin Kos. Birmoval ga je še pokojni škof Anton Martin Slomšek. — V Svečah so pokopali Valentina Wurzerja. — V Laškem so djali v grob posestnika v Tremerju Ivana Cencija. — V Polhovem Gradcu je umrla 92 letna Helena Rihar roj. Skopec. — V Belgradu so pokopali dr. Avguštna Rutarja, vojaškega zdravnika-poročnika. — V St. Vidu nad Ljubljano so djali v grob dijakinjo Olgo Cerar. — Na pokopališču pri nianskem rudniku bo čakal sodnega dne inž. Voimil Vrtačnik. — V Ljubljani so umrli: železniški uradnik v p. Krainer Viljem; trgovka Ivana Pretnar roj. Komatar; Uršula Orehovec, Tinka Sotler, stražnik I. razr. Josip Božič in Fani Koritnik roj. Urh. — Naj počivajo v miru!

V Mulberry Kans je preminul 77 letni Janez Dolensek iz Škotje Loke. — V Willardu Wis je odšla v večnost 73 letna Ana Boje iz Dolenje vasi pri Ribnici. — V Buenos Aires v Argentini je izdihnil 35 letni Henrik Kravanja iz Borovskega. — V bližini Elyja, Minn., je znani zbiratelj starin Matija Pogorelec na kmetiji Johna Kovača našel polovico okamenela glave neke pradedne živali in jo poslal v Duluth. Okamenina ima obe očesni jami in udrtino, kjer je bil nos ali gobec. Najdba je zdaj razstavljena v oknu duluthskega časopisa The Herald and News Tribune. Zgodovinska društva Duluthu se zanimajo tudi za Pogorelečovo zbirko starih knjig in dokumentov. — V Milwaukee so pokopali 42 letnega Ferdinanda Kuharja iz okolice Medvod pod Šmarno goro in 65 letnega Mihaela Strnada iz Celovca na Koroškem. — V Palmyra, Wis., se je pripetila nenavadna nesreča, ki je zahtevala dvoje mladih življenj. 24 letni Jože Bitenc, sin slovenskega kmetla, je z nekim tovarišem stiskal zrak v kolesno gumo tovornega avta. Na nepojasnjen način pa se je guma, še predno je bila dovolj nasičena z zrakom, razpočila in železno ogrodje pod gumo je oba fanta udarilo v čelo s tako silo, da sta bila na mestu ubita. — V Ahmeeku Mich je zapustil solzno dolino Martin Požek iz Črnomlja. — V Torontu Ont. Kanada je podlegel operaciji na ledvicah 35 letni Frank Vitkovič iz Podklanca pri Vinici. — V Ely Minn so djali v grob 60 letnega Jurija Meteža iz Kovače vasi ob Kolpi. — V Ely Minn je zadela med vožnjo srčna kap Janeza Colariča od Sv. Križa pri Krškem. — V Forest City Pa je umrl 51 letni Lovrenc Kotar od Sv. Lovrenca ob Temečnici na Dolenjskem. — V Ringo Kans je preminul 63 letni Frank Šleher iz Orlov pri Ljubljani. — V Frontenacu Kans je zapustil ta svet 77 letni Janez Potokar iz Gorenje vasi pri Škofiji Loki. — V Glencove Ohio je zaspala v Gospodu Franca Pirc iz Račice na Dolenjskem.

DROBNE NOVICE

Levičarske stranke so napredovale pri parlamentarnih volitvah na Švedskem.

Preki sod je proglasila v Palestini sprčo novih nemirov londonska vlada.

Silna eksplozija je nastala v italijanski tvornici amoniaka blizu Savone. Mnogo je bilo mrtvih.

1500 komunistov se zaprlj v Argentini v Ameriki.

316 Din velja sedaj 103 kg pšenice v Franciji.

Papir, ki bo trajal tisoč let, so iznašli te dni ruski znanstveniki.

Brzovlak je zadel ob brzega v bližini francoskega Lurda: mnogo mrtvih in ranjenih.

250.000 sovjetskih delavcev neprestano noč in dan dela letala in motorje za rdečo armado.

Samo pol Abesinije je doslej v italijanski oblasti. Ostalo zavzame Italija, ko neha — dež.

Mussolini je ukazal, da se vsem delavcem v Abesiniji zvišajo plače za eno liro na turo.

69 smartnih slušajev je bilo oni dan med Arabci in angleško vojsko v Palestini na poti iz Jeruzalema v Nablus.

300 milijonov rubljev primanjkljaja izkazuje do 11. septembra sovjetski državni proračun (1 rubel je ca. 24 Din).

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Kmečki labor na Brezovici

V nedeljo, dne 4. oktobra, bo na Brezovici pri Ljubljani velik kmečki labor. Ta dan se bomo zbrali kmetje, da v znamenju stanovske skupnosti javno potremo in razstolimo svoje gospodarske težnje. Pridite na labor tudi tisti, ki še niste organizirani, da dobite pogum delati za vse kar je kmečko.

Na dan zborovanja se bomo zbrali ob 9 pri masi na Brezovici. Po sv. maši bo krenil sprevod od cerkve proti shorovališču. Kot govorniki bodo nastopili Brodar Janez, Sabelj Ignacij in dr. Veršič Josip.

Pridite na labor vsi, ki vam je kmečki stan pri srcu!

Ker bo na dan tabora na Brezovici predvidoma zelo veliko ljudi, prosimo vse krajevne organizacije, da določijo po pet članov, ki bodo nastopali kot reditelji. Enemu izmed teh naj krajevna organizacija da poverilno pismo, s katerim naj se reditelji izkažejo na dan zborovanja pripravljalemu odboru ob pol 9 v prosvetnem domu na Brezovici, kjer bodo reditelji dobili primerna navodila.

Ta teden bodo razposlani po vsej deželi letaki za kmečki labor na Brezovici. Nemudoma jih povsod nalepite na vidnih prostorih.

Pripravljalni odbor zaupa članom Kmečke zveze, da se bo labor vršil v najlepšem redu. — Pokažimo se kot disciplinirani borci za kmečke pravice.

Kmečka zveza in politične stranke

I.

Tu in tam slišimo na občinskih zborih Krajevnih kmečkih zvez pomisleke, da za organizacijo Kmečke zveze ni dejanske potrebe, ker je večina kmetov že organizirana v politični stranki, ker so oziroma bodo pri Kmečki zvezi in pri stranki večinoma eni in isti ljudje itd. Zato gotovo ne bo odveč, če na tem mestu pojasnimo tudi razmerje Kmečke zveze do političnih strank, saj je to gotovo eno najbolj koledijev vprašanj v našem programu.

Kmečko zvezo si še danes mnogi predstavljajo kot nekako pomožno organizacijo gotove politične stranke, oz. celo kot njen sestavni del. To pa zaradi tega, ker se spominjajo svoječasne organizacije Jugoslovanske kmečke zveze, kakršna je bila v dobi od zedinjenja pa do 6. jan. 1929. Takrat je bila Kmečka zveza sestavni del tedanje večinske slovenske politične stranke, Slovenske ljudske stranke. Vsakokratni predsednik Kmečke zveze je bil obenem tudi podpredsednik stranke. V takratnih političnih razmerah je bila taka oblika organizacije edino na mestu, ker je bilo treba katoliško usmerjenim kmečkim množicam dati primerno politično protivrednost za razne kmetijske stranke in stranke, ki so takrat rastle kot gobe po dežju in jim je bil glavni namen, razbiti večinsko politično stranko slovenskega naroda, s tem da se ji odtegne kmečke vrste.

Danes, ko vse to presojamo že nekako z zgodovinskega vidika, pa vidimo, da je Jugoslovanska kmečka zveza v resnici imela neprimerno večji vpliv na splošno in gospodarsko politiko, kot pa razne »samostojne« stranke in stranke, ki se sploh niso dvignile preko navadnega političnega metetarjenja in so zato tudi nazadovale od enih volitev do drugih.

Vendar pa se je kljub temu kaj kmalu pokazalo, da je posameznim stanovom poleg politične stranke nujno potrebno tudi nepolitična stanovska organizacija. Zato so bila n. pr. pravila Jugoslovanske Kmečke zveze že v letu 1928 izpremenjena v tem smislu, da naj se ta izloči iz sestava SLS in postane neodvisna stanovska organizacija kmečkega stanu. Tudi tozadevno organizatorično delo je bilo domalega izpeljano, še predno je kdo slutil kaj prične 6. januarja 1929. Zato predstavljamo razpustitve Kmečke zveze toliko večje usilje, toliko bolj protizakonito dejanje, ker je Kmečka zveza kot nepolitična stanovska organizacija imela tudi po tedanjih zakonih vse pogoje za obstoj. Toda česar si takrat skoraj nismo znali

razlagati, so nam pojasnila poznejša nasilja tedanjih vladodržcev, ki jim je šlo za to, da odvzamejo slovenskemu kmečkemu ljudstvu sleherni možnost udeleževanja in obrambe pred nasiljem.

Ko se je lansko leto pričelo obnavljati gospodarsko, politično in kulturno življenje, so se kaj kmalu oglašali klici po obnovitvi Kmečke zveze. Vsled naklonjenosti oblasti nam v resnici ni bilo treba dolgo čakati. Že pred božičem lanskega leta je bil ustanovni občni zbor Kmečke zveze, ki sedaj dovršuje svojo organizatorično mrežo, si ustvarja svoj lastni delokrog in program, vse nekako po onih smernicah, ki so bile dane že ob prvi reorganizaciji v letu 1928, t. j. kot politično neodvisna strogo stanovska organizacija. (Bo še!)

Iz pisarne Kmečke zveze

Zaradi tabora na Brezovici ta dan ne bo ustanovnih občnih zborov krajevnih organizacij. Vse pripravljalne odbore ponovno prosimo, da razpišejo ustanovne občne zbornice in da jih javijo pisarni KZ, da bomo mogli pravočasno urediti zastopstvo Glavnega odbora na občnih zborih.

Vsem odborikom Okrajne Kmečke zveze za okraj Ljubljana-okolica: Redne seje odbora se bodo vršile vsako prvo nedeljo v mesecu. Članov odbora ne bomo vsakokrat posebej o sejah obveščali. Sej se imajo brez vabila pravico udeleževati tudi načelniki in tajniki Krajevnih organizacij, ki niso bili posebej izvoljeni v ožji odbor!

„Slovenija“

Ne bi prav storili, če ne bi v našem listu prav posebej omenili dela, ki je začelo izhajati letos v založbi Slovenske Matice pod naslovom »Slovenija« in ki ga piše dr. Anton Melik, profesor slovenske univerze v Ljubljani. Doslej sta izšla dva zvezka, ki tvorita skupaj šele 1. del tega široko zasnovanega zemljepisnega orisa vsega ozemlja, na katerem prebivamo Slovenci. Prvi zvezek, ki je izšel meseca februarja, govori o geografsko-političnem položaju Slovenije, o površinskih licu, vodnih razmerah, rastju in živalstvu Slovenije in o poselitvi slovenske zemlje. Drugi zvezek pa, ki je izšel nedavno, pa ima naslednja poglavja: Gospodarsko stanje (kmetijstvo, rude in rudarstvo, obrt, industrija, promet, trgovina itd.), Naselja (kmetijska naselja, mesta, trgi, gradovi itd.), Demografske in narodne razmere (gostota naseljenosti, narodno stanje, prepoved in osvoboditev, narodne razmere na Koroškem in v Primorju itd.). Toda delo nudi mnogo več, kakor pa povedo samo naslovi. Skupno obsega prvi del čez 700 strani in je izredno bogato opremljen s podobami, kartami, tabelami itd. Vse podobne kakor tudi drugo pripomočno gradivo, ki naj ponazarja vsebino te lepe knjige, je po veliki večini izvorno delo pisatelja samega oziroma njegovih mladih sodelavcev na univerzi v Ljubljani, kar služi njim kakor tudi slovenski univerzi v čast in ponos.

Kot glosilo slovenskega kmetstva pa moramo omeniti še nekaj. Izčrpnega opisa slovenskega kmetstva žitja in bitja doslej še nismo imeli. Dobili pa smo ga s tem delom. To je delo, zlasti 2. zvezek, ki ga bo vesel zlasti naš kmečki šlovec in sleherni njegov prijatelj. Naše kmečke zveze kakor tudi prosvetna in druga slovenska ljudska izobraževalna društva in organizacije nimajo lepše in hvaljevalne snovi za obdelovanje na svojih sestankih in predavanjih, kakor jim ga nudi »Slovenija«. Preprosto ljudstvo najrajši bere oziroma posluša stvari, ki govorijo o njem, zlasti še, če so napisane s toliko ljubeznijo do stvari, kakor je napisana ta knjiga. Knjiga, čeprav je strogo znanstvena, je vendarle napisana s toliko preprostostjo, da jo bo vsakdo z lahkoto razumel. Pri opisovanju kmečkega življenja pisatelj uporablja samo ona imena za predmete, kakor jih rabi naše ljudstvo. Tu se vidi, koliko je še besednega zaklada, ki je bil doslej neznan, ki nam ga je pa profesor Melik odkril, zbral in uvrstil v knjigo, ki jo lahko v vsakem pogledu imenujemo naš ponos. — Naj bi ne bilo nobene naše knjižnice tudi na deželi, ki si ne bi takoj nabavila »Slovenije«. Kdor pa je sam kolikor pri denarju, naj si jo kupi za svojo družinsko knjižnico. To so knjige, ki bi jih morala imeti vsaka slovenska družina poleg svetega pisma v največji časti. Erko.

PO DOMOVINI

Velik shod na Grosupljem

V nedeljo, dne 4. oktobra ob 10 dopoldne na vrtu gostilne pri »Tislerju« velik shod JRZ. Govore minister dr. Krek, predsednik okrajnega odbora JRZ dr. Miloš Stare in drugi govorniki.

Na tem shodu se zberemo vsi od Škofljice pa do Škocjana, od Krke do Police, Višnje gore in št. Jurija.

Vojska JRZ na dan!

Maša bo v nedeljo ob 9 dopoldne na Grosupljem.

Svoboda in nasilje

Ljubljansko »Jutro« z dne 25. septembra 1936 se je obregnilo ob zadnji »Domoljubov« članek »Svoboda in nasilje« in zagovarja komuniste takole: »Se bolj nepremišljena in neodgovorna pa je trditve, da je JRZ podrla neredko v hudih bojih s komunisti. Ni nam treba dokazovati, da v večini naštelih občin komunistov sploh ni, drugod pa tudi ne toliko, da bi mogli na izid volitev vplivati. Naj mimogrede omenimo, da proglašajo »Domoljub« za prikriti komunistično glasilo tudi tednik »Slovensko zemljo«, katerega duševni oče je bivši prosvetni šef dr. Dragotin Lončar.

Tako piše »Jutro«. Zdej pa primerjajmo te trditve n. pr. z dogodki, ki so v zvezi z obč. volitvami v D. M. v Polju.

V tej občini sta nastopali dve listi: Kandidatna lista Jug. rad. zvezdence z nosilcem g. Kerbrom in Skrijančeva lista. Za zadnjo listo so izvršili potrebne priprave izključno samo marksisti vseh smeri, ki so se sestajali in se sestajajo pod zastavo naslednje marksistične »Svobode«, pod »Vzajemnostjo!« Znani člani marksistične »kulturne« Vzajemnosti so imeli nebroj sestankov za volitve po raznih hišah in barakah v Založu, na Slopah, v Zdobravi pri Mačku in drugod. Marksisti so sicer kandidirali tudi par kmetrov, vendar je bila Skrijančeva lista po vsem svojem sestavu in osebah marksistična. Na tej kandidatni listi smo opazili precej imen tistih marksistov, ki so pod prejšnjimi JNS režimi že po več mesecev

sedeli po znanem zakonu o zaščiti države. Skrijančeva lista so sestavili in na njej večino imeli, za njo agitirali in jo pri volitvah predstavljali najizrazitejši marksisti. Ta lista je napovedala shod v Polju pri Auru, ki pa je bil prepovedan. In na tem marksističnem shodu bi bil govoril dr. Lončar, ki je v ta namen že prišel v Polje tisto popoldne, ki je imel minister dr. Krek shod JRZ v prosvetnem domu in kamor so prišli marksisti razgrajati pod vodstvom in po navodilih marksistično-komunistične »fronte«.

Krvino bi bilo trditi, da so vsi volilci Skrijančeve liste prepričani komunisti. Resnica pa je, da so volili marksistično listo in celo za njo agitirali mnogi železniški uslužbenci, samostojniki in drugi naprednjaki, posebno pa mlajši Sokoli.

»Jutrova« izjava, da ni bila brez podlage, ako bi bila Skrijančeva lista sestavljena sporazumno z raznimi naprednjaki, ki bi bili tudi kandidirali. Ker tega ni bilo, je po vsem tem, kar smo povedali, smatrali Skrijančeva listo za marksistično, čeprav so jo nazadnje volili vsi, ki jim je sedanja vlada in na krščanskem temelju sloneče občinsko zastopstvo na poti. Pri občinskih volitvah pri Dev. Mar. v Polju so stopila v zadnjih dneh gospodarska vprašanja v ozadje in se je vnel boj za načelno svetovnonazorno plat. V tem boju smo zmagovali, čeprav so se združile proti nam tako rekoč vse stranke z »Jutrom« vred.

Jesensko in zimsko prosvetno delo v naših društvih

Po lepo uspešnih prireditvah v letošnjem polletju se pripravljajo naša društva za resno prosvetno delo v jesenskih in zimskih dnevih. Zunanje manifestacije, ki so nad vse pričakovane lepo izpadle, so za nami in pred nami je zopet notranje delo. Čas, v katerem živimo, nam sam nalaga, česar naša društva najbolj potrebujejo. Vse to je skušalo vodstvo Prosvetne zveze spraviiti v

celoto in pripraviti prosvetne sodelavce na to nalogo s primernimi tečaji.

Socialno prosvetni tečaj bo 4. in 5. novembra ob priliki Zveznega občnega zbora v Ljubljani. 15. novembra je tečaj za voditelje dekliških krožkov. 29., 30. novembra in 1. decembra bo tečaj za režiserje in maskerje naših ljudskih odrov. Kmetijski gospodarski tečaji se prične v nedeljo 4. oktobra in se končajo 28. februarja. Ti tečaji bodo v 20 društvih in obsegajo skupno 400 predavalnih ur. Kmetijski tečaji bodo oktobra meseca: v Stišni, na Blokah in na Ježici; novembra: Medija-Izlake, Boh. Bistrica, Dragatuš, Vrhnika (od 23. do 26. novembra) in Naklo; decembra: Semič, Mengeš, Begunje pri Cerknici in Catež ob Savi; januarja v Kranju (od 3. do 10. januarja), v Preški (od 11. do 13.), v Trebnju (18. do 23.), Brdo pri Lukovici (od 24. do 26.), v februarju na Breznici (od 3. do 5.) in v Kranju (7., 14., 21. in 28.). Gospodinski tečaji bodo v 8 društvih in so se že pričeli kot n. pr. v Metliki s 15. septembrom. Vodstvo dekliških krožkov je sestavilo podoben program za tinarino, ki se bo obravnavala n. dekliških večerih počenši s 1. oktobrom. Iz te tinarine se bodo vršile prosvetne tekme spomladi. Posebno se bodo obravnavala aktualna socialna vprašanja, kot boljše življenje in mi.

Vodstvo fantovskih odsekov je izdelalo jesensko zimski program, ki bo predvsem posvečen aktualnim socialnim vprašanjem in nalogam naših občin. Vsi fantovski odseki bodo pravočasno dobili od svoje centrale podrobna navodila za delo in tudi tinarino, iz katere se bo vršila spomladi tekma.

Delavska prosvetna društva bodo imela priliko, da se v 7 predavanjih seznanijo podrobno o delovanju boljševizma, komunizma in o krščanskih načelih preureditve družbe.

Prosvetni večeri bodo redno vsak petek ob 8 v verandni dvorani hotela Uniona za mesto Ljubljana in za žlane ljubljanskih prosvetnih društev. Program prosvetnih večerov nam kaže, da so se vpoštevala pri sestavi razna področja in panoge, največ predavanja na teh tečajih bodo opremljena s slikami in s filmi.

Zdravstveni tečaji. Društva, ki želijo v jesensko-zimski sezoni prirediti eno ali več tedenskih zdravstvenih tečajev naj to nemudoma javijo Prosvetni zvezi. Predavanja na teh tečajih bodo opremljena s slikami in s filmi.

Za protialkoholno akcijo, ki jo morajo društva izpeljati tekoma leta nudi Prosvetna zveza

Čašajoče sonce

Prevedel Vinko Lovšin.

(Nadaljevanje.)

»Kaj je pisanje končal, je vstal z roke, pristopil k omaram, kjer so bile sohe umrlih Kvinktilijcev, opazoval potemele obraze svojih prednikov in z zamišljenim nasmehom govoril:

Po drugih potih smo hodili, vi in jaz, in vendar pridemo vsi pri istem cilju skupaj. Tudi mene bo kmalu pokrival prah in požrla temna noč, kakor je storila že davno z vami. Vama so na bojiščih razbili glave in zlomili rebra. Doma, na trgih vas je druhal obsipala s psokami, ako ste govorili z govorniškega odra stroge, grajoče besede o njihovi nerazumnosti in samoljublju. Imperatorji so grdo ravnali z vami in vam dali čutiti svojo moč, ker so se bali vaše delavnosti. Vojaški, katerim ste bili vi oko in uho, so vas zalili z upori.

»Nad mojim zdravjem pa čujejo zdravniki, ki opazujejo skrbno vsako najmanjšo nerednost. Druhal me je obojevala za pest zlata, katerega sem od časa do časa razmetal med lačne in Lucij Ver me imenuje brata... Vi ste svoje življenje pretolkli v potu, v mnogih naporih, ne da bi bili okusili sladkosti življenja, ne da bi vedeli, kaj je nობენ mir, veselje smeh, ljubezen. Moje življenje pa je bilo skozi veselo k vednemu uživanju vsega ljubekega, opojnega in očarljivega... Kdo od vas je boljše živel? Zgodovina trdi: vi. Vsi izobraženi Rimljani pravijo: jaz. Kaj je zgodovina: Zvezek zarumenelih listov, katere berejo samo bledi učenjaki. Jaz se smejem zgodovini in spominu poznejših ljudi, ki v pozabljenu ne bo prodrl debelega zidu grobnice Kvinktilijcev. Po moji smrti naj počno, kar hočejo z mano. Tega jaz ne izvem. Boljše sem živel od vas in bom tudi

boljše umrl. Kajti vam je še zadnja uro delala skrb usoda Rima...»

Zamahnil je omalovaževalno z roko.

»Ko bo mrzel diš smrti — katerega si bom po vsej mogočnosti ogrel — za vedno ugasnil ogenj samozvesti, se lahko zrušijo cele Alpe na mesto vseh mest. Nič več ne bom čutil, nič več obžaloval.

»Mark je nekaj časa molčal, potem pa je tiho pristavil:

»Smešne maske, tako bulite v mene, kot bi moje besede ne bile resnične in vam ne bi ugajale! Nič se ne bojte! Nobene sramote vam ne bom storil na svojo zadnjo uro. Kajti še je ostalo trohico vaše nespametne krvi v meni. Živel sem kot gojenec filozofskega veka, umrl pa ne bom kot Kvinktilijec lesenega Rima!«

Smejal se je.

»Čudili se bodo moji prijatelji... Pocieni je res človeško junaštvo, ako se tako lahko pride do njega po različnih potih! In še danes postanem junak, enak vsem Kvinktilijcem. Jaz — junak!«

Zaničljivo se je nasmehnil.

Ravno sta vstopila njegova računovodja. »Ti si ukazal, visokoslavni gospod,« se je oglasil starejši, 60-letni Sirec.

»Ti višiš in si navezan na gredo,« je vprašal Mark in opazoval skrbno starega.

»Jaz imam nauke, gospod,« je odgovoril računar, ki se ni nič čudil Markovemu vprašanju. Kajti patrij od sreče prevzet, je imel večkrat čudne pojme.

»Da, imaj nauke,« pomnjam se,« je rekel Mark in potegnil precej visoko z zlatniki napolnjeno vrečo izpod tunike. »Vem tudi, da bi jim privedel lepšo psodo, kakor so jo dali bogovi tebi. In ker zavzemajo v našem času celo pozlačeni osli neovirano senatorske stolce, vze mi torej od mene za svoje nauke. Zvesto si mi služil.«

In zopet se računovodja ni nič čudil. Mark ni zapravljal milijonov samo zase in svoje uživanje, on je bil vedno radoren gospod.

Stari je objel kolena svojega gospoda:

»Hvalčnost mojih vnukov naj bo plačilo za tvojo dobroto, visokoslavni gospod.«

Mark se je neverjetno smejal. Vzel je voščeno tablico z mize in rekel:

»Čez eno uro boš vzel to tablico z mize in jo izročil senatorju Muciju in vse izvršil, kar ti bo ukazal. Vse, kar je moja lastnina: denarne zbirke, rezbarije, dragulje, murinjsko posodje, vse hišno oropje in spomine Kvinktilijcev, dalje konje, mule, triumfalni voz, obleko, pevke in plesalke, boš še danes na rimskem Forumu prodal na javni dražbi in izročil dobili denar zakladniku božanskega imperatorja za vojne namene. Samo sohe mojih prednikov naj ostanejo. Te so Publija Kvinktilija.«

Sedaj šele sta računovodja začudeno pogledala svojega gospodarja. Ali hoče morda v vojsko, on, ki je šel samo po zabavah, ljubil največjo udobnost in se varoval najmanjše utrujenosti? Morda... kajti, kdo bi uganil misli visokega gospoda?

»Potrebujem vaju še kot svobodna državljana,« je rekel Mark, na kar je pomignil računovodjema in odšel na vrt.

Tu so stali gladijatorji in vozniki v dveh vrstah. Bilo jih je sto, vsi visoke rasti in močnega telesnega ustroja, sinovi Španije, Galije in Germanije.

»Pozdravljen, visokoslavni gospod!« so enoglasno pozdravili sužnji.

»Pozdravljen!« je odgovoril Mark.

Za hip se je ustavilo njegovo poznavajoče oko na krasnih postavah. Nihče rimskih gospodov se ni mogel ponasati s tako izbrano četico borcev in voznikov. Njim se je imel zahvaliti Mark za celo vrsto dobljenih stav, celo goro vancev in celih navalov edobravanja. On je tudi ljubil svoje ljudi, jih obsipal z darili in

troje predavanj, opremljenih s skioptičnimi slikami.

Za vsako pogleditev tudi centrala društvom nove serije diapozitivov kot: sv. Martin, sv. Lucija in sv. Agata, dalje sv. Katarina Aleksandrijska itd. Popolnoma novo je predavanje Preganjani kristjanov s lepimi barvanimi slikami. »Glas zvonca« je naslov lepi zbirki diapozitivov, kjer bodo farani spoznali, kako tesno je spojeno njihovo življenje z verskim življenjem in farnim zvonem. Kjerkoli bi dušni pastirji radi nabavili nove zvonove, jim bo to predavanje zelo dobro služilo v propagandne namene. Za šole tako ljudske, meštanske in srednje šole bo dobrodošla nova zbirka barvanih diapozitivov o Palestini, ki šteje nad 100 slik. Slike so posnete v sedanjem času in so najbolj verni odsev današnje Palestine.

Imenik diapozitivov in filmov je na razpolago vsakemu društvu, kakor tudi privatnikom in šolskim vodstvom, ki se zanimajo za to gradivo.

Našim odrom. Društva, ki so včlanjena v Prosvetni zvez, dobivajo navodila za igranje v glasilu »Ljudski odere. Izposojevalnica garderobe se je spopolnila s novimi kostumi, saj je bilo tekom letošnjega leta na novo nabavljenih 120 novih kostumov.

Iz Mirenske doline

Oni dan sem srečal enega naših očancev. Saj jih poznaš; rad malo pomodruje, posebno, kadar se vrača iz zidanice.

Bog daj, oča, kakšna bo trgatega?

Eh, jo, ne bo kaj prida.

Zakaj pa ne? Saj ste obdelali o pravem času in pozabili tudi ni kot lani.

Hm, že res, pa vreme ni bilo.

No ja, oče, za največjo silo ga bo že, saj ga je bilo že lani, pa je poznebilo.

Pustimo, kar bo, bo. Ne bo ga več, če go-drujamo. Le tisti, kar ga bo, bo bolj kisli. — Nekaj bi te rad vprašal, ki bereš časopis in bukke.

Kaj pa takega?

Pogledal je malo zvito, malo nezaupno izpod košatih obrvi, pogladil plešo in si ostanke, ki so mu še ostali od nekdanjih temnih las.

Ti morebiti poznaš tistega mirenskega popotnika, ki je včasih prišel po naši dolini? Povedal je kakšno modro in v časopis je dal. Zadnje čase je kar utihnil. Morda se je zapil ali pa je postal kakšna višja živina in se za mirensko dolino več ne

zmeni. — Veš, pa bi ga bilo treba. Toliko je spet novega pri nas. Se jaz vem veliko, pa gotovo ne zvev vsega. Pomisli: elektrika bo kmalu; pravijo, da bo že vernim dušam svetila, pa ne verjamem dosti. Pretrda je za denar. Tisti, ki jo delajo, ne vedo, da je pri nas revščina doma Lani je šlo, je bila letina. Letos bomo pridelali pol manj, želede bo pa najbrže še nekaj več. Za prodaj ne bo nič, za močnik bo zmanjkovalo. Onikar so obetali vagone koruze. Prišel je en vagon, ostala je najbrže tudi prišla — pravijo tako — samo užitna ni. Saj razumeš, ki si s kmetov doma.

Cez poletje je veliko ljudi delalo pri železnici. Na zimc jih bodo poslali domov. Pa kakšne!

V nedeljo je bil spet doli v onile krčmi neki potepuh. Govoril je — pa kako prepričevalno — čisto drugače, kakor pa povedo včasih gospod s prižnice... Da se bo vse nekam spremenilo, da bodo prišli drugi ljudje na vlado, menda tako, kakor se bere o Španiji. Učil je ljudi tudi po novem pozdravljanju. Naš fant je že vedel doma povedati o novi zastavi s srpom in kladivom. In novih pesmi jih učijo. Pravijo, da jih pojejo že po vsem svetu. Veš, pa meni to ni nič preveč všeč. Ti judje o Bogu ne vedo nič, tudi nečjo nič slišati. To pa že mora biti. To naj bi prišel mirenski popotnik pogledat in povedal svetu, da ne bomo čisto pozabljeni, in da ne bomo kar na tihem komunisti postali...

Jože, če veš, kod se potepa ta popotnik, pošlji ga spet v mirensko dolino. Če bo prišel hudo jezen — je pač topla jesen — vsaj pol litra bunkovca mu bomo že dali, če bo vina že čisto zmanjkalo.

Mirenski študent.

Iz raznih krajev

Vače. V mrtvašnici na Vačah leži beračica, znana po deželni pod imenom »polkat. 25. septembra jo je pripeljal na Vače posestnik g. Bogatin. Pri njem je prenočila, pa jo je dohitela smrt ter končala bedno življenje te večne romarice. Ime ji je bilo Kaira, nihče pa prav ne ve, odkod je bila doma. Sorodniki rajne so naprošeni, da sporočijo kaj več podatkov župnemu uradu na Vačah. Pokoj njene duši! — Ta teden je umrl v ljubljanski bolnišnici Martin Lovše, hlapec pri posestniku Kristanu. V nedeljo, 13. septembra, je gruča fantov iz Kandri hotela zaključiti gasilsko veselico na Vačah s pobojem. Slučajno je naletel na to fantovsko bojaželjnost pokojni Martin, in to ga je stalo življenje. Udarce s topim orodjem mu je prebil lobanjo ter ga onesvestil. Ko je v hlad-

nem jutru zopet prišel k sebi, se je zavlekel na nek kozolec, odkoder ga je občina spravila v bolnišnico. Bil je priden, delaven ter miiren človek. Naj počiva v miru!

Visoko nad Kranjem. Umrla je v soboto, dne 26. septembra, na Visokem nad Kranjem Jera Pik & roj. Savojec, škrbčeva mati, sestra rajnega ljubljanskega stolnega prošta Janeza Savojca, ki je bil visoki rojak. Dosegla je visoko starost 86 let, kakor njena brat proš, ki je umrl 1. 1917 star 87 let. Pokojna je bila blaga in vzorna žena. Od njenih sinov je bil eden na domu gospodar, pet pa jih je bilo v Ameriki in je eden tam umrl, eden pa se je preselil v Ljubljano. Trije so na dobrih položajih v Clevelandu. Popokali so jo v ponedeljek v Senčurju pri Kranju. — Naj pokojnik svetli večna luč!

Grosuplje. Zadnji dopis je nekatere silovito razburil. Sedaj iščejo dopisnika ter ga hočejo na vsak način dobiti. Bolj smetno bi bilo, če bi tisti, ki se na vse pretege razburjajo, odpravili napake. Tukaj gre za stvar, ne pa za osebe. Zadnji smo pisali in vprašali, koliko znaša dobiček gasilske veselice. Sedaj vemo, da znaša nad 2000 dinarjev. Nobeden pa ni doslej odgovoril na naše skromno vprašanje, koliko vina je ušlo komu in pa na figav račun. — Tukaj prosimo popolnoma jasne odgovore. Pa še več! Zahtevamo, da se odstranijo iz gasilske čete osebe, ki so na zadnji veselici povzročile nerednosti in katerim je to dokazano. Saj je še vsem prav dobro znana lumparija, ko so se norčevali iz maše, znani so pa tudi pretepači. Taki v gasilsko četo ne spadajo. Sedanja upravni odbor je sprejel v gasilsko četo 22 novih članov. Zelfimo, da bi se novi člani redno udeleževali vaj. Mi rabimo delovne člane, ne pa ljudi, ki bi nastopali le na občnih zbiorih. Hočemo vzorno gasilsko četo, ki bo nam vsem v ponos! Drugič pa še kaj!

Karmel na Selu pri Ljubljani. Še vedno nam je v najlepšem svetlem spominu lanijski praznik svete Male Terezije. Karmelska cerkevica na Selu je bila do zadnjega kotička popolnjena. Izpričevala je ganljivo ljubezen, ki jo naša srca poklanja jo Čudodelki naših dni, sveti Mali Tereziji. Trume njenih častilcev so ves dan obiskovale Terezikino kapelico na Selu, ki je bila ta praznik lepo ovenčana. Naš alovenski Ljzje je ta dan slišal francoskemu Ljzjeju. Saj so od vseh strani prihajala romanja k Mali svetnici. Vse dopoldne so se vrstile svete maše; ves dan se je razlegalo peje pobožnih romarjev, ki so v skupni molitvi in pe-

misli na njihovo udobnost. Oni pa so mu bili hvaležni za skrb z zvestobo in navezanostjo. Vsakdo od njih bi se bil zanj brez pomisleka izpostavil smrti.

Kaki vojaki bodo to! je mislil Mark in opazoval z dopadanjem orjaške postave gladijatorjev.

Nato je dvignil roko v znamenje, da želi mir in zaklical glasno:

»Pokekajte, osvobodenci!»

Vsi so se vprašujoče spogledali. Splošno mrmranje začudenja, je bil odgovor na Markovo zahtevo. Niti eden sužnjav ni upognil kolena. Njihove vprašujoče oči so govorile: »On po večrajšnji pojedinosti se ni trezen... naručuje se iz naše bede!»

Mark pa je vzel vse resno.

»Vračam vam prostost,« je zaklical »pod pogojem, da plačate odkupnino Rimu na bojišču! Še danes se boste prijaviли prefektu našega okraja, da vas zapriše kot vojake... Pokekajte, osvobodenci!»

Sedaj so sužnji verjeli. Med glasnimi klici so pomolili svoje roke ljubljenu gospodaru in poklekali na mozaična tla in Mark je polagoma stopal ob obeh vrstah, položil na vsako sklonjeno glavo obe roki in ponavljal besede: »Ti si prost! Lahno ihteje in besede polne blagoslova so ga spremljale na tej poti.

Ko je zadnjega gladijatorja osvobodil, se je obrnil k računovodjem in rekel: »Vidva, Kvirita, bosta prišla pred cenzorjevim aradom, da sem dal tem zvestim služabnikom svobodo... In sedaj... živite!»

On ni čakal na zahvalo, ampak je naglo odšel. »Sedaj lahko grem. Ničesar več nimam, razen svojega življenja... in ta last je breme. Breme naj nosi, kdor hoče. Prvič, pa tudi zadnjič v življenju hočem biti moder. Modrijan se kot brez trpljenja, brez strahu pred smrtjo.»

Ko je zopet vstopil v dvorano, je ukazal dvorniku: »Prinesi mi vrč vina, najstarejšega.»

Nalil je iz vrča stoletnega falernca v kristalno čašo in jo nastavil k ustom. Poželjivo je pil iz nje srčnost in neobčutnost. Pri zadnji kaplji je vrgel posodo na tla, da se je razlelela na kosce in se postavil pred omare s sohami prednikov.

»No, ali ste zadovoljni s svojim vnukom? Vsaj enkrat v svojem življenju, neposredno pred ločitvijo od te neumne komedije, sem bil Kvintilijec! Vse sem izročil Rimu. Svoj dolg sem plačal imenu, kateremu moram biti hvaležen vsaj za del veselja svojega življenja. Vojak zmaga ali pade! Do zmage mi manjka moči in poguma, zato padem...»

Pri tem se je porogljivo nasmejal.

»Po čem strme ljudje na tej zemlji? Po imenu... prazen zvok!... Novice!»

Z opotekajočim korakom je odšel v kopalnico. Čakajoče služabništvo je poslal proč. Sam se je slekel in stopil v puhtečo porfirasto banjo.

V sosednji dvorani je pel zbor grških deklic strastne pesmi o vinu, ljubezni, in življenjskem uživanju. Kopel je bila nasičena mamljivega vonja arabskih dišečih olj. Zunaj je ravno solnce vzhajalo na obzorju in naznanjalo krasen dan.

»Norci!« se je norčeval Mark in odprl pod vodo s finim tankim nožem na obeh rokah žile.

★

V uri, ko je eden zadnjih potomcev prvih ustanoviteljev rimske slave, v kopeli polagoma izkravaval in padel v poslednje spanje, so vsi templji v glavnem mestu odmevali od petja svečnikov. Meščani in osvobodenci, lastni in posinovljeni otroci Rima, so stali okrog soh njihovih različnih bogov in prosili milosti za gospodarje sveta.

Na Kapitolu je Mark Avrelij osebnost pri-
našal darove vladarju Olimpa.

»Odvrti od nas maščevanje barbarov!« je molil vladar-filozof.

In isto uro je molila množica barbarov in Rimljanov, sužnjav in patricijev obojega spola v podzemskih krščanskih grobnih dvoranah: »Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja...»

26.

»Ti praviš da hiti Makrinij Vindeks hitro k Donavi?«

»Tako poročajo naši poročevalci, ki so komaj utekli njegovim konjenikom. Trčili so z njim skupaj ob izviru Drave, v bližini Agvontuma.«

»Že pri Agvontumu?«

»Da, on hiti kot na krilih vetra. Načeluje pretorijancem in je zbral razkropljene severne posadke.«

»V teku nekaj tednov bo maščevalec Viktorina očistil Vindelicijo. Recijo in Norikum, potem bo pa udaril za hrbitom na nas. Poznam ga. Vindeksa ne smemo podcenjevati.«

Ko je to izrekel, se je Servij zamislil in opazoval pozornostno iskre, ki so letele z ognjišča, ki je gorelo pred njegovim sotorom. Ni jih videl, čeprav je oči široko odprl in napeto zrl pred se.

Stran od najbližjega spremstva, je v mislih preletel vse dogodke zadnjih mesecev.

Kot gorski potok je padel v južne province cesarstva in preplaval vse doline, vsi in mesta, razrušil vse utrdbe, mostove in ceste in pušal za seboj krvava polja, posuta s trupli premagancev; razvaline, pepel, kaj sužnjav, katere so gnali za Donavo, in prokletstvo poljedelcev, ki so bili oropani sadu celoletnega truda. Njegovi služabniki so jedli iz srebrnih posod rimskih gospodov in njegovi konji so pili iz porfirastih veder.

ami sv. Tereziki izročali svoje želje in namene. V daljnj Ljube ne more vsak, pa saj je Mala Cvetka tudi v slovenskem Karmelu — vaa naša, naša naša. Karmol je in ostane njen dom, tukaj so njene redovne sestre, tu je našim srcem najbližja. Tudi letos se veselimo godovnega dne sv. Male Terezije. 8. oktobra poročamo na Selo pri Ljubljani. Že 2. oktobra, v petek, bo ob 16. govor, nato blagoslovljenje rož in pete litanije z blagoslovom. V soboto 8. oktobra, na praznik sv. Male Terezije, bo ob 8.30 slovesna pesa sv. maša. Ob 7. in 7.30 tiha sv. maša. Ob 8. konventna sv. maša. Nato do 11. vsako uro tiha sv. maša, da bo za romarje dobro preskrbljeno. Prilika bo tudi za spoved. — Popoldne ob 16. pridiga, blagoslov rož in pete litanije z blagoslovom. Pridite, da pozdravimo sv. Male Terezijo; da se ji zahvalimo in jo poprosimo novih dobrot. Vračala bo z nebeškim smehljajem.

Raka pri Krškem. — Suša je bila zadnje časa že tako občutna, da so morali vsi usahnili studenci in mlake, pa so morali ljudje vodo voziti. V njo sejena ročca detelja se je zaradi pomankanja vode morala v kati zadržati ter bo zaradi tega spomladi občutno pomankanje prve zelene kloye. Tudi ozimino bi bili že radi sejati, pa se je vsakdo bal, da ne bo kalilo. — Preuravnana cesta med Cirjem in Dolgorakom je že kar utrjena. Kapelo, ki je ostala osamljena, bodo boje podirli in znova postavili ob cesti — K vojakom odhaja nekaj naših fantov. Drugi so na orožnih vajah. Odloženi pa se že vračajo veseli, da so zopet doma.

Sv. Lenart nad Skofjo Loko. Na lastno prošnjo je premeščena gđ. učiteljica Kete Antonija na šolo v Ligojno. Skoraj enolet let je delovala v naših hribih. Bila je marljiva, delavna in vzorna vzgojiteljica. Vseposvoda se je poznala njeno sodelovanje. Ves čas svojega službovanja, prišla je k nam kot novinka, je sodelovala pri cerkvenem pevskem zboru. Vse delo na dramskem polju je bilo v njenih rokah. Bila je režiserka, oskrbela je garderobo in mnogo večerov je žrtvovala za katoliško prosveto. Pogrešali jo bodo tudi ponesrečenci, kajti ob vsakem času je pomagala kot usmiljena in večša samaritanica. Zasluli pa bo veska izguba za to našo mladino, kateri je bila odlična vzgojiteljica. Ligojčanom čestitamo, da bodo dobili tako dobro učno moč. Gosposodi učiteljici pa ključemo ob njenem odhodu »Vas spremljaj na Vašem novem službenem mestu s svojim blagoslovom, Bog Vam poplačaj ves trud in žrtve, ki ste jih imeli z nami.« — Na

našo šolo pa je premeščen g. učitelj Zetokar Ciril iz Cerke pri Kronju, kateremu ključemo »Dobrodošli«.

Ponova vas. Odkar je Zupana Permeta jama električno razsvetljena, ima vedno mnogo odličnih obiskovalcev. Dne 20. septembra si je ogledalo imenovano jama precejšnje število visokih gostov, med njimi tudi francoski konzul s svojo soprogo in dvema hčerkama v spremstvu sina bana dr. Natlačenca in gosp. Sottlerja, referenta za turizem iz Ljubljane. Vse posetnike je očarila podzemeljska krasota Zupana Permeta jame močno presenetila. Navzili so se krasote in čuda podzemeljskega raja, kateri se slovi daleč naokoli.

Mokronog. Umrli je v starosti 72 let France Gregorič, posestnik in mlinar v Srednjem Laku. Zadnje čase je stalno bolehal, dokler ga ni smrt rešila solzne doline. Zapuščila ženo in pet doraslih sinov. Pokojnik je bil dober gospodar in poštenjak. Zelo je cenil vrednost dobrega časopisa. »Domoljub« je nad 20 let prihajal v njegovo hišo. Kot veren mož je znal prav vzgajati tudi svojo družino. Bog mu bodi bogat plačnik. Žalostnim izrekamo iskreno sožalje.

Moravče. Spet je orumenel nov list in odpadel z drevesa moravškega življenja. V prijaznih Serjuhah, na vznožju Limbarske gore, je izdihnil prejšnjo nedeljo po daljši in mučni bolezni g. France Tiš, p. d. Matefko oče, star 70 let. Pokojnik je bil jako priljuden oseba našega kraja; mož globoko vere in trdnega krščanskega prepričanja, razumen in iskren v trpljenju, poleg tega pa prestrljiv in priazen z vsakomer. S svojo izredno sposobnostjo je županoval 18 let bivši drtiški občini v splošno zadovoljstvo občanov. Bil je tudi soustanovitelj in odbornik Ljudske posejnice in hranilnice v Moravčah, večletni ključar romarske cerkve sv. Valentina na Limbarski gori, član Mohorjeve družbe, naročnik »Domoljuba« in drugih dobrih listov. Na pokopališču ga je spremlilo naše prosvetno društvo z zastavo, bivši župani in odborniki ter dolga vrsta njegovih prijateljev in znancev. Pevci so mu ob pogrebu zapeli ganljive žalostinke. Zbogom,

voljo. Vsak dan je odšlo od vojske kako plemo, se odtrgal kak del in izginil brez sledu. Čim bolj se je oddaljeval Servij od mej Germanije, s tem manjšimi močmi je razpogal. Alpe so prekorakili z njim samo Markomani, Kvadi, Jazigi in Buri. Da so izginili severni narodi oboroženi s koli in ščiti, ki so vlekli po običaju barbarov, cele dvore, žene, otroke in ujetnike, ni prav nič žalostilo bivšega prefekta legij. Ti razkrajajoči divjaki, ki so bili potrebni prvi trenotek, da pomnože grozo vpada, bi ga samo ovirali pri pohodu nad Rim.

Toda Buri, sosede Markomanov, so že poznali pomen discipline in združenja. Ubogljivi in hrabri so brez godrnjanja prenašali trd red v taboru in so se navadili govorice rogov in povelj.

Njihov odhod bo slabo vplival na bojazljivost Markomanov in Kvade, in lahko uniči Servijeve načrte.

Kajti... čudno... V začetku polni zaupanja in ponosa, so postajali Germani vedno malosrčnejši, kolikor bolj so se bližali žarišču rimske moči. Veselo in s kriki radosti so pozdravili marmornata mesta Italije, ko so pa prišli do Ogleja in bi lahko čez deset dni stali pred prestolnico cesarjev, so se začeli ozirati nazaj, na prehojeno pot.

Pred njimi se je razlivalo Adrijansko morje, brez bregov za oči smrtnika in za neizmerna sinjo vodo je dremala ona strašna pošast, ki je držala ljudstva že toliko vekov v neizprosnih krepkljih. Na stolne narodov je pogazila, razkropila, požrla in se mastila z njihovo krvjo, milijone žrtve je spravila pod noge svoje ogromnosti. Se je živila ta pošast na videz zdrava in močna in zapovedovala svetu, priznana od bližnjih in daljnjih.

Kako bi mogli Markomani in Kvadi, berači v primeri s tem močtem, zadaviti tega or-

Boj za naše občine

Grosuplje. V naši občini 25. oktobra ne bomo imeli volitev. Občina bo prekomasirana ter se od Grosupljevega odcpeja bivali občini Račna in Spodnja Slivnica. S tem bo ustrezno ljudski volji, ki zahteva, da se za vedno odkrija nadvlada grosupeljskih močetev. Je pa tudi res, da sedanji občinski odbor na gospodarskem polju ni izpolnil svojih obljub. Povsod građe ceeste in javne naprave, toda pri nas ni o t mne duha ne sluha. Kako so l. 1933 pred občinskimi volitvami obljubljali Gatinu novo cesto, ki naj bi to vas zvezala z vasio Blato! Čoprav je cesta nujno potrebna, je do danes ni. Sicer pa bomo še govorili o gospodarskih talentih slavnega občinskega odbora!

Zalog pri Ljubljani. Znani komunistični izzi-voči so se preteklo soboto okrog polnoči veselo razpokoženi zopet norčevali iz svetih pesmi. S spremljevanjem harmonike so se po Zalogu grdo drli, »prepevajoč« znani »O svetli križ« in »Lepa si, roža Marija«. Noj bi oko postave vsej ob sobotah in ob nedeljah ponoči stopilo nepoboljšivim grešnikom nekoliko na prste, da bi ne motili nočnega miru, zakaj namo vsi časa in ne prilike, da bi ponoči agitirali, podnevi pa ležali in polnili želodce na račun boljševiške blaginje.

St. Jernej. Lickali smo koruzo in brali »Slovensko zemljoo. Skoro vsak je bil dobil. Kar čez noč je prišla na okno vsake hiše, da prebere pač sleherni občan slavni dopis iz St. Jerneja. Vsebinska dopisa je torej vsakemu znana in zanimiva; ali pa je resnična, o tem dvomi vsak, ki ga prebere. Mi dobro poznamo dopisnike, vemo za raznašalce in tudi to vemo, da so se nekateri večeri pri likanju spreminili v volilni shod kakor, da bi bile pred vrati volitve. En tak shod je na podlagi Sl. zanje vodila celo ženska. Ali nimate res nobenega moža, ali ste prišli že tako daleč? Menim, da ga ni več moža v vaših vrstah, zato ženske vodijo shode. Hvala piševega tega do neba. Najbolje bi bilo, da postane župan takoj jutri. Zmožnosti ima izredne, saj tako sam trdi. Zelfo ima tudi samo to, da bi vsaj v jeseni župan postal. Pa ne bo! Drugič, ko bo zopet pisal o drugih zadevah, ki jih po St. Jerneju že obravnava, naj bo toliko možat, da se tudi

drugi pokojnik! Na svidenje v deželi večnega življenja, kjer ni noči, ne ran, ne hrepenenja! Ob Tvojem grobu ključemo s solzami: »Spomin naj Tvoj ostane živ med nami!«

Prodiral je brez oddiha in ni privoščil vojakom počitka, da prehitijo znano hitrost legij. Šel je neprestano dalje prekoračil Alpe, spravil s poti Viktorina in sedaj je stal že teden dni pred Oglejem in ga obdal z vojsko. Po vsakem naskoku se je zožil obroč oblegancev, razredčile so se vrste braniteljev in razpoke v zidovih so se širile. Čez nekaj dni bo zavzel bogato kupčijsko mesto, drugi Rim imenovano, ključ Italije, potem se pa vrže na samo prestolnico in jo uniči, preden se bodo »gospodarji svetla« oddahnili od strahu.

Tako je sanjal še včeraj. Toda danes zjutraj so Buri zapustili tabor, ne da bi koga vprašali za dovoljenje. In Servij jih ni mogel zadržati, ker ni bil njihov knez.

Ni mogel zadržati Langobardov, Ozov, Hermandurov, Viktorov in še mnogo drugih mož, ki so odpadli od njega že na potu. Niti Kvadov in Markomanov ni vezala nanj prisega zvestobe. Pravico ukazovati je imel samo svojemu plemenu.

V začetku je potegnila z njim cela Germanija, ker je potrebovala vodnika, ki je poznal pota in rimske vojne umetnosti. V kratkem pa se je razdelil ta ogromni val na sto oddelkov in se razil široko na desnem bregu Donave.

Polnagi divjaki severnih gozdov, ki niso bili navajeni nobene discipline omikanega človeštva in niso razumeli pomena združenih sil in enotne moči, so se pijani zaradi lahkih zmag razkropili in se začeli po svoje vojskovati v malih grupah brez načrta in reda, pod vodstvom glavarjev plemen.

Svojevoljnemu gospodarjenju razkropljenih tolpa ni svetila nobena politična misel. Vsakdo je hotel nabrati kar največ ujetnikov, govedi, drugih predmetov in se čimprej vrniti do svojih domov, obložen s plenom.

Nebrzdanost narodov, katere je bilo treba šele vzgojiti, da bi postali ubogljivo orodje v rokah razumnega vodje, je oslabil Servijevo

jaka, na katerega še nihče ni dvignil roke, ne da bi bil kaznovan?

Ni se motil Mark Avrelj, ki je trdil, da strah pred Rimom še ni ugasnil.

Ta strah je plaval po morju do Ogleja in zadušil klce radosti. Germani so storili, kar jim je ukazal Servij: šli so pod strelce lokostrelcev, rušili potrpeljivo obzidje rili kot krti pod vrata, a neprestano so se ozirali po morju in se čudili, da jim ta skrivnostna pošast ne prekine okrutne zabave. Morda se je zatajila, morda se pripravljala za naskok. Jutri ali pojutrišnjem bo padla na aje z vso svojo težo in jih strla v prah...

Servij je vedel o spremembi razpoloženja vojske, zato se je vznemiril pri odhodu Burov. Na malosrčnega vojaka je vplivala vsaka malenkost. Dosti, da eden zakliče: Beži! pa bi vsi brez povišanja zmetali orožje.

A ne samo to. Prekletstvo barbarskih narodov, ki je uničilo že toliko junaških prizadevanj, — prepirljiva neednost, je segla v roke erepi zavisti — je začelo divjati med vojsko pred Oglejem. Kvadi so dolžili Bure, da so utajili bogatejši plen, a Vadomar, ki je šel roko v roki s Servijem, se je spomnil, da spada glavno vodstvo njemu. Saj je bil markomanski kralj, Servij pa samo knez enega dela celega naroda...

Servij se je, vedno zatopjen v rdeči plamen ognja, trpko nasmehnil. Ponosna stavba, sezidana na njegovem pogumu in poznanosti rimskih odnosov, je začela pokati, majati se in rušiti. Bilo bi to še prezigodaj? Ali ne bi mogli biti še brez biča imperatorjev barbari, da se nauče discipline in eloge in zavedo svoje moči? Toda ne... Treba bo izpremeniti načrt...

prislitli jih do znanja...

Servij je naglo dvignil glavo kot tak, ki je naenkrat nekaj sklenil in rekel:

»Ali se morem zvesti na svoje plemo brez ozira na to, kar ukažem? Ti večkrat obneješ a vojniki kot jaz.«

podpiše in tako izjav, da je pripravljen to, kar irdi, dokazati. Ve naj pa dobro, da je župan Vide preveč pameten, da bi odgovarjal takemu, ki mu še do pete ne sega, ne v poštenosti, ne v gospodarskih zmožnosti in ne v zaupanju, ki ga pošteno ljudstvo izkazuje županu Videtu. Kot odgovor le to: V mlino se dvakrat pove. Pri nas meljemo žito, da dobimo moko, pisec pa premleva same otrobe. Iz njih pa ne bo moke, ne kruha. Na svidenje prihodnjic in več ereče in še dobi papirja za v peč!

Medvede. Tudi pri nas se pripravljamo za občinske volitve. Kakor kaže, se bosta borili dve stranki za oblast v občini: JRZ in »gospodarska lista«, v katero sta se združili bivša JNS in marksisti. Kar naenkrat so JNS in marksisti vsi eno; oni ne poznajo več nobene politike, kakor samo gospodarstvo naše občine. Mnogi so res tako preprosti, da mislijo in verjamejo, da so ti najboljši možje. Ne vedo namreč, da so marksisti in JNS zoper vsako svobodo, če so na oblasti — (glej Rusijo in Nemčijo), da ti ne poznajo slovenske narodnosti, da so JNS gospodarsko uničili ne samo številne občine ampak spravili na rob propada našo državo, da so ti sovražniki vsake vere. Če bodo vladali ti združeni kot gospodarji, bodo tudi pri nas kmalu španeke razmere. Resnično, če dobio razni komunisti gospodarske stranke oblast, bodo duhovniki in vsi pripadniki JRZ viseli na križu in kandelabrih, kot je nedavno pisal našemu županu eden od naših komunistov. Upamo pa, da tako globoko še dolgo ne bo padla občina Medvede.

Biagovica. V nedeljo 20. septembra so bile pri nas občinske volitve. Kakor se je lahko in mirnim potem sestavila kandidatna lista JRZ, tako so tudi volitve potekle v lepem redu. Čeprav bi za izvolitev novega občinskega odbora zadostoval samo en glas, se je vendar volitev udeležilo nad 200 volivcev, kar je lepo in častno za tukajšnjo občino. Skoraj dve tretjini volivcev se je udeležilo volitev in to kljub temu, da je bila vložena samo ena lista z nosilcem bivšim dolgoletnim županom Ivanom Strekarjem na čelu in to kljub temu, da se je od znanih ljudi vršila na skrivnem agitacija proti volitvam. Lepše in bolj značajno bi bilo, ako bi se tudi nasprotna agitacija vršila javno, saj je danes po zakonu dovoljena vsaka agitacija, samo da je poštena in se ne opira na laž ali obrekanje ali kaj podobnega. Novoizvoljenemu obč. odboru, ki sestoji iz samih dobrih in veljavnih mož iz posameznih vasi — med njimi sta tudi dva

kmečka fanti, ki sta namesto svojih očetov stopila v odbor — želimo obilo dobrih uspehov in blagolastja pri delu za občni blagor. Volivcem pa tudi čast in priznanje, ker so se zavedali, da sedanje občinske volitve niso samo gospodarskega, ampak natančno političnega, državnega in kulturnega pomena.

Gorje pri Bledu. V nedeljo 20. septembra smo pokopali Jakoba Pretnarja, uglednega mizarkega mojstra iz Sp. Gorij. Kat. bralno društvo je sprejelo svojega člana na zadnji poti in pevski zbor mu je zapel žalostinke v slovo. Pogreba se je udeležilo tudi gasilno društvo, čigar podporni član je bil. Pokojni je bil odbornik Kmet. društva ter krajevne organizacije JRZ. Bil pa je tudi član apoteistoiva mož. Vsako prvo nedeljo v mesecu smo ga videli pri obhajilni mizi. — Nekaj dni za tem smo pa imeli zopet pogreb Simona Almana iz Poljčice. Bil je član fantovske Marijine kongregacije ter tretjega reda. Na zadnji poti sta ga spremljali tudi organizacije, katerih član je bil. — Za občinske volitve se tudi naša JRZ pripravlja. Kandidatna lista JRZ je sestavljena tako, da ima vsaka podoboljna najmanj tri zastopnike, menjaje se kmeti, delavci ter obrtniki. Lista bo v kratkem vložena pri sodišču. Za nosilca liste je bil izvoljen na skupnem sestanku volivcev Slinik Jožef, posestnik iz Zg. Gorij. — V tem letu smo povečali stari Gorjanski dom za enonadstropje, kar izvršuje občina, ki je sedaj lastnica tega doma, in to brez kakih večjih dokladov davkoplačevalce. Zato pa, kdor je za gospodarski napredek v Gorjah, bo 25. oktobra volil listo JRZ, za katero so porok možje in fantje, ki so to listo podpisali.

Z občinske deske

Katere stroške prevzame s novim proračunskim letom banovina pri vzdrževanju narodnih šol? Službeni list naše banovine je 19. sept. prinesel uredbo o vzdrževanju narodnih šol. S to uredbo prevzame s proračunom za leto 1937-38 banovina velik del vzdrževalnih stroškov nase, s čimer bodo občine razbremenjene. Po členu 4. te uredbe bodo banovine skrbale: 1. za popravila in beljenje šolskih poslopj; 2. za najemnine za najeta šolska poslopja; 3. za kurjavo in razsvetljavo šolskih prostorov; 4. za vzdrževanje snage; 5. za vzdrževanje šolskega vrta; 6. za nabavo in vzdrževanje šolske opreme; 7. za nabavo in vzdrževanje učil; 8. za pisarniške potrebščine za šolo in šolski odbor; 9. za nabavo in spopolnjevanje

knjižnic; 10. za naročnino pedagoških listov; 11. za izdatke šolskih slavnosti in ekskurzij; 12. za nabavo učnih knjig in potrebščin za siromašne učence; 13. za nabavo knjig za nagrade učencem; 14. za plačevanje šolskih slug; 15. za plačevanje slavarine učiteljskega; 16. za kurjavo šolskemu upravitelju in šolskemu slugu, če stanujeta v šolskem poslopju; 17. za kurjavo učiteljskega na kmetih.

Te olajšave bodo veljale za vse šole razen za šole v mestih, na katere se nanaša zakon o mestnih občinah z dne 22. julija 1934. Šole v mestih se bodo vzdrževale še nadalje po določbah zakona o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929. Zato pa banovina ne bo po mestih, ki bodo še naprej sama vzdrževala svoje narodne šole, pobirala tistih svojih morebitnih doklad, ki se bodo morda morale uvesti zaradi teh stroškov za vzdrževanje narodnih šol od strani banovine.

Banske uprave morajo v petih mesecih po uveljavitvi te uredbe ugotoviti vse nepravilne obveznosti šolskih občin do konca meseca marca 1936 in njih zneske; vse upravne občine pa, ki so upoštevane po § 25 zakona o narodnih šolah, morajo poslati potrebne kredite za izplačilo teh obveznosti v svoje proračune izza dne 1. aprila 1937.

Katve dolžnosti ostanejo po novi uredbi še na občinah? Te dolžnosti našteva § 22 zakona o narodnih šolah, ki se glasi: Dolžnosti upravne občine za šolo so: dati potrebno zemljišče za šolo, šolsko dvorišče, igrališče, zemljišče za praktični kmetijski pouk, učiteljski vrt in za učiteljska stanovanja (vse v bližini šole), skrbeti, da bodo dobre vse poti, ki vodijo do šole.

Upravne občine, ki so v celoti ali po enem delu v sestavi šolske občine, morajo izpolnjevati po šolski občini tudi po novi uredbi vse obveznosti iz točke 1. § 23 zakona o narodnih šolah, t.j. zidati in po potrebi dozidavati šolska poslopja, v katerih morajo biti: potrebne učilnice, delavnice, urejene po zdravstvenih in vzgojnih pravilih; po možnosti dvorana za šolske slavnosti, ki služi tudi za sobno telovadbo; potrebne pisarne in zbornovalnica; stanovanje za učitelje in za slugo.

Prav tako ostanejo šolskim občinam dolžnosti, našteje v točkah 4., 5., 6. in 8. § 23 zakona o narodnih šolah. (Skrbeti za ustanavljanje novih šol, oddelkov in tečajev v smislu § 16 zakona o narodnih šolah; po možnosti skrbeti za ustanavljanje šolske kuhinje in prehodnega oskrbovališča za otroke; podpirati prosvetne naprave, s katerimi se širi obča prosveta v narodu.)

W. Hauff — I. O.:

Pravljice

»Ravnal je kot pravi musliman,« je ugotovil Mulej; toda upam, da s tem svoje zgodbe nisi končal, kajti mi vsi, se mi zdi, bi radi dalje poslušali, kako se je tvojemu bratu zgodilo in ali je osvobodil Fatmo, tvojo sestro, in lepo Zoraido.«

»Ce vas s tem ne dolgočasim, rad pripovedujem dalje,« je odvrnil Lezah, »zakaj bratova zgodba je vse-kakor izredna in čudovita.«

Opoldne sedmega dne, odkar se je odpravil na pot, je prijezdil Mustafa v Balsoro. Podal se je v karavanko gostišče in vprašal, kdaj se prične semenj s sužnji, ki so ga imeli tam vsako leto. Toda dobil je nepričakovan odgovor, da prihaja dva dni prepozno. Obžalovali so njegovo zamudo in mu pripovedovali, da je mnogo izgubil, zakaj še zadnji semanj dan sta prišli dve tako lepi sužnji, da sta zbudili splošno pozornost med kupci, ki so se zanj naravnost trgali in pretepali; bili sta pa seveda tudi za visoko ceno prodani, da jo je zmogel le njun sedanji gospod. Poizvedoval je natančneje po teh dveh sužnjah in prepračil se je dodobra, da sta to nesrečnici, ki jih on išče. Izvedel je tudi, da stanuje mož, ki je obe kupil, štirideset ur daleč od Balsore in se imenuje Thiuli-Kos, da je to imeniten, bogat, toda že prileten mož, ki je bil prej kapudan paša velikega gospoda, ki pa sedaj v miru uživa zaklade, ki si jih je nabral.

Sprva je hotel Mustafa kar koj zopet zajahati konja, da bi pohitel za Thiuli-Kosom, ki je mogel biti komaj en dan pred njim. Ko pa je pomislil, da on sam proti mogočnemu popotniku ne more nič opraviti, še manj pa

njegov plen odvesti, je začel snovati drug načrt. Podobnost s pašo iz Sulieike, ki bi ga bila skoraj pogubila, mu je sedaj prav prišla; sklenil je pod tem imenom iti v hišo Thiuli-Kosa, da bi poskusil rešiti obe ne srečni deklici. Najel je torej nekaj služabnikov in konj — Orbazanov denar mu je pri tem izbornu služil — omislil zase in za svoje služabnike krasna oblačila in krenil na pot v Thiulijev grad. Čez pet dni je prišel v bližino tega gradu. Stal je na lepi ravnini; okoli in okoli ga je obdajal visok zid, ki so ga poslopja le prav malo presegala. Ko je prišel Mustafa tja, si je lase in brado črno pobarval, obraz pa si je namazal s sokom neke rastline, ki ga je napravil rjavega, prav kakor je bil oni paša. Nato je poslal služabnika v grad, ki naj bi v imenu paše iz Sulieike prosil za prenočišče. Služabnik je kmalu zopet prišel in z njim štirje lepo oblečeni sužnji, ki so prijeli Mustafovega konja za vajeti in ga peljali na grajsko dvorišče. Tam so mu pomagali s konja, štirje drugi pa so ga vodili po širokih marmornatih stopnicah gori k Thiuliju.

Le-ta je bil star veseljak, pa je sprejel mojega brata spoštljivo in dal postaviti predenj najboljši, kar je njegova kuhinja premogla. Po obedu je Mustafa polagoma napeljal pogovor na novi sužnji in Thiuli je hvalil njuno lepoto in je samo obžaloval, da sta vedno tako žalostni, vendar je bil mnenja, da bo to kmalu prešlo. Brat je bil zelo vesel takega sprejema in je legel z najlepšimi nadami k počitku.

Spal je že nekako eno uro, ko ga zbudi svit svetilke, ki mu je sijal polno v obraz. Ko se vzravna, svojim očem ne more verjeti; kajti pred njim stoji oni mali, temnorjavi možic iz Orbazanovega šotora s svetliko v roki in zoprnim nasmehom na široko razpotečenih

RAZNO

Dvounmo. Debelučen živnozdravnik je prišel k kmetu cepit prašice. Hlev-vec je bil nizek, komaj je mogel gospod vanj in pri tem je grdo godrnjal. Pa meni zviti kmetiček: »Kaj hočem, hlev-vec ni pripravljen za velike evinje.«

Angleži v Indiji so do-gnaši, da je vroč čas naj-boljši za ježo v vročini in da gorka voda človeka bolj ohladi ko mrzla. Tu-di okna in vrata naj bodo v vročini na etečaj odpr-ta, ne pa zaprta! Ledena in mrzla jedila še pove-čajo vročino.

Mlečna vojna v Fran-ciji. V francoskem okraju Belfort divja trenutno vojna, v kateri se namesto rdeče krvi preliva belo mleko. Za dalj čas se on-dod bijeta dve večji mle-karni v divji tekmi za premoč. V zadnjem času je postal način boja po-vsem svojevreden: člani in pristaji ene mlekarne napadajo iz zased vozove druge mlekarne, natoror-jene s posodami z mle-kom, jih prevračajo in mleko izlivajo v cestne jarke. V zadnjih treh dneh so »prebili« nič manj ko 4000 litrov mleka v ostri bitki. Končno sta mlekar-

Iz naših društev

Zagreb. Slovenski katoliški akademiki, ki študiramo na zagrebški univerzi, smo si zgradili v Zagrebu močno postojanko. »Danica« nam je novo ognjišče, kjer se zbiramo in proučavamo važna svetlovna in domača vprašanja. Tovariši, študenti, ki nameravate študirati v Zagrebu, pridite med nas, da spoznate naše delo in naš boj za Boga, narod in posameznika. »Danica« ni ne bo samo prijetno tovarišje, kjer boš v družbi slovenskih katoliških fantov koval načrte za bodočnost, temveč ti bo tudi načelna vodnica. V strokovnih odsekih »Danice« si boš poglabil potrebno strokovno znanje. Lahko se boš udeleževal tudi v dramskem odseku, saj je zagrebška »Danica« znana po svojih lepih dramskih prireditvah. Pevski odsek te tudi vabi, da sodeluješ in pomagaš slaviti Boga pri naši sv. maši e slovensko pesmijo. — Prostor AKD »Danice« v Zagrebu so v Nikoličevi ulici 10-1. — Tovariši ti bodo radevolje dali vse nasvete za vpis na zagrebško univerzo, ki je za novince do 5. oktobra, za starejše slušatelje do 10. oktobra. AKD »Danica« v Zagrebu.

Dol pri Ljubljani. V nedeljo, 4. oktobra, bo imelo naše kt. prosvetno društvo svoj redni občni zbor, ki bo ob 3 popoldne v dvorani društvenega doma, kamor vabimo vse članke in članice naše prosvete. Na občni zbor pa vabimo tudi vse prijatelje slovenske ljudske prosvete, da tako plenitno poslanstvo katoliških prosvetnih društev, ki že desetletja vršijo to častno nalogo med našim narodom, podprejo vsi iskreni Slovenci in Slovenke. — Za razvedrilo bodo pred otvoritvijo občnega zbora nastopili tudi naši tamburaši in pevec, da nam s slovensko pesmijo obudijo več slovenske in katoliške zavesti. Bog živi!

Vrtnika. Pretresljiva japonska drama »Praznik cvetočih češenj« je že dvakrat privabila vse polno občinstva. Zato se je društvo odločilo, da igro še ponovi za vse tiste, ki pri zadnji predstavi niso mogli dobiti vstopnic. Tudi za okolice bo obisk ugoden, kajti ponovitve igre bo v nedeljo 4. oktobra ob pol 4 popoldne v dvorani Rokodelskega doma. Oskrbite si pravočasno vstopnice. Ze v predprodaji pri Jeržisku.

Radeče pri Zidanem mostu. Za otvoritev igralске sezone je priredila v nedeljo dne 27. septembra »Kmetijska knjižnica« Slomškovo proslavo s prav lepim sporedom. Govor gosp. kaplana nam je razkril življenje A. M. Slomška, sledile so deklaracije Marijinega vrtca o Slomšku, igrice o Slom-

šku, Tonček — pastirček, dekliški krožek je pokazal prav lepe simbolične vaje, in par prav lepih Slomškovih narodnih pesmi je zapel naš mešani pevski zbor. Obisk je bil sijajen; do zadnjega kotlička je bila dvorana polna, a mnogo jih je bilo, ki sploh niso notri mogli. Bo res treba misliti na povečanje dvorane, oziroma na potrebni katoliški prosvetni dom. — Z novim gosp. kaplanom smo »pet jako zadovoljni, in mu želimo obilo uspeha. Tudi novega dobrega organista smo dobili.

Nova Oselica. Na splošno željo občinstva smo ponovili igro »Črna žena« preteklo nedeljo dne 27. septembra. Mnogim društvom, ki želijo pojasniti o tej lepi igri, sporočamo, da se »Črna žena« naroča na naslov: Redenšek Ivan, Domžale.

Naši izseljenci in Slomšek

Kar je bil za Slovence v domovini v mesecu juniju ob Slomškovih praznikih, to je bil za nas izseljence v Nemčiji 20. september Kevelaer. Nismo bili mi tako srečni, da bi mogli svojo slovesnost za beatifikacijo Antona Martina Slomška Slomška opraviti na Slomškovem grobu, zato smo izbrali sveti kraj Kevelaer, ki je daleč po svetu znana Marijina božja pot, to pa zato, ker je bil Slomšek vnet častilec Matere božje. Na desetletisoč ljudi je vsako nedeljo tu zbranih. Posebno obiskana je kapela, v kateri je na oltarju čudežna podoba Matere božje. Le z največjo težavo pod pogled čakanju si priboriš vstop v kapelo. Ze ves mesec pred romanjem so predsedniki naših društev v Nemčiji pridno pobirali podpise rojakov za beatifikacijo Slomška. Mnogo pa je tudi Nemcev, ki so z zanimanjem in simpatijami sledili našemu delu in so zato tudi podpisali podpisane pole.

Dne 20. septembra pa je na stotine naših izseljencev pohitelo s svojimi društvenimi prapori v Kevelaer, kjer je bila pod križevim drevesom slovesna izročitev podpisnih pol. Proslave se je udeležil tudi naš gener. konzul g. Dušan Pantlič z vsem konzularnim osebjem. Celu 35 Slovencev iz Belgije se je udeležilo naše pobožnosti. V Kevelarski baziliki je bila slovesna služba božja. Mnogo naših rojakov je pristopilo k mizi Gospodovi. Po službi božji je bila procesija. G. konzistorski svetnik Tensundern je molil med potjo križev pot. Pod križevim drevesom se je procesija ustavila. Pevski zbor iz Gladbecka pod vodstvom g. Franca Dobravec je zapel Slomškovo pesem

»Glejte, že sonce zahaja«, nakar je mala deklica Ana Kostanjevec deklamirala prav za to slovesnost zloženo pesem »Molitve za beatifikacijo Martina Slomška«. Po deklaraciji je učence Frane Hoznar s posebnim nagovorom izročil podpise gladbeške mladine g. konzist. svetniku Tensundernu. Nato je izselj. učitelj Šilbar govoril o velikem pomenu te slovesnosti za izseljenca, o delu Martina Slomška, ki je tako lepo družil narodno delo z vero in a tem pokazal pot drugim. Nato je izročil podpise s prošnjo, naj jih g. svetnik Tensundern pošlje v Maribor. Med posameznimi točkami sporeda so peli gladbeški pevec z res pravim navdušenjem cerkvene pesmi. Po izročitvi podpisnih pol je g. Tensundern prebral pismo mariborskega škofa dr. Tomažiča, ki ga je prav za to proslavo spisal in poslal z namenom, da ga čujejo vsi rojaki.

Po prečitaniu pisma se je g. Tensundern v prirčnih besedah spomnil del Martina Slomška v službi Boga in svojega naroda. Posebno je poudarjal njegovo skrb za mladino, njegovo ljubezen do Marije in Boga, od katerega smo vse prejeli in ki nas je na križu odrešil. »Bil je pravi božji služabnik, zato tudi veren sin svojega naroda,« je končal g. Tensundern svoj govor.

Za zaključek so zapeli pevec pesem »Povsod Boga«, nakar se je zopet razvila procesija nazaj do bazilike.

DOBRO ČTIVO

k Nova božična igra. Edvard Gregorin, član drame Narodnega gledališča v Ljubljani, pisatelj odlične pasijonske drame »V času obiskanjca«, je napisal novo božično igro »Kralj z neba«. Sedem znamenj ob času rojstva Kristusa Kralja. Delo, ki je izredne pesniške lepote, pisane v krasnem jeziku, bogato globokih misli, silnih dramatičnih prizorov, bo obogatilo odrsko književnost z božično igro, kakršne nimamo v našem slovstvu. Po zamisli, slogu in vrednosti je »Kralj z neba« kot prvi del »V času obiskanjca« — po izrazu in zamisli še boljši in lepši. Delo je odobreno od škofijskega ordinariata v Ljubljani in bo izšlo tekom oktobra v založbi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani. Na to novo božično igro odlične pesniške lepote že danes opozarjamo. Gledališki odri jo bodo sprejeli gotovo z veseljem, če bodo došli in jo uprizorili v božičnih mesecih z največjim veseljem. Poslušavcem in gledavcem pa bo v opomin in tolažbo v današnjem času.

ni zaprosili, da spremenjajo njune vozove orožniki, obe pa iščeta novih naci-nov boja.

Modre vrtnice bi vrt-narji radi vzgojili, pa jih doslej še niso mogli, čeprav so bile že visoke nagrade zanje razpisane. Nekemu peterburškemu vrtarju pa se je posrečilo, da je imel črne vrtnice.

Kdaj ustvarjajo ljudje najboljša dela. Ameriški profesor Lanau je izdal zanimivo razpravo o raznih dobah človeškega življenja. Načelno ugotavlja razprava, da je plodovitost raznih dob kaj različna ter se rodi naj-boljša dela v različnih starostnih dobah. Pisatelj ustvarjajo svoja najboljša dela med 30 in 34 letom, pesniki med 25 in 30 letom, kemiki med 30 in 35 letom, a zvezdoslovci le med 40 in 45 letom.

Ali vrane slutijo? V neki dolini je stal hrašt, na katerem so že devdeset let gnzile vrane. Nekega dne so se pa kar na lepem preselile in tako brez vidnega vzroka zavrgle dom, ki je dajal zavetja tolikim rodovom. In kaj se je zgodilo čez teden dni? Prav rahla opica je treščila tisti hrašt

ustnih. Mustafa se včipne v roko, se podrgne po nosu, da bi se prepričal, ali se mu ne sanja, toda prikazen stoji ob njem kakor poprej. »Kaj hočeš ob moji postelji?« vzklikne Mustafa, »ko se mu strmenje nekoliko poleže. »Nikar se ne razburjajte, gospod,« pravi močje; »uganil sem, zakaj ste Vi sem prišli. Tudi mi je ostal Vaš čestiti obraz še v spominu, toda resnično, ako ne bi bil pomagal sam obesiti pašo s svojo lastno roko, bi me morda prevarili. Zdaj pa sem tukaj, da vas nekaj vprašam.«

»Pred vsem mi povej, kako prideš semkaj,« mu odvrne Mustafa ves srdit, ker je bil razkrinkan. »To vam hočem povedati,« odgovori oni; »nisem mogel več izhajati pri Močnem, pa sem pobegnil; ampak ti, Mustafa, si bil prav za prav vzrok najinega spora in zato mi moraš dati svojo sestro za ženo, pa vama hočem pomagati pri begu; če je pa ne daš, pojdem k svojemu novemu gospodu in mu bom pripovedoval nekaj o novem paši.«

Mustafa je bil od strahu in jeze ves iz sebe; zdaj, ko je mislil, da se mu gotovo izpolnijo njegove želje, pride ta malopridnež, da mu vse uniči. Preostajalo je le eno sredstvo, ki bi moglo rešiti njegov načrt, treba je bilo malo pošast ubiti; z enim skokom plane iz postelje nad malega, toda ta je že kaj takega pričakoval, izpustil je svetilko na tla, da je ugasnila in zbežal v temi, pa začel na vse pretege vpiti na pomoč.

Kaj storiti? Na deklici za sedaj ni bilo več mogoče misliti, treba je bilo predvsem odnesti lastno kožo; šel je torej k oknu, da bi videl, ali ne bi mogel uti. Bilo je precej globoko do tal, na drugi strani pa je bil visok zid, ki ga je bilo treba preplezati. Se je premišljeval, stal ob oknu, ko zasliši, da se mnogo glasov blizu njegovi sobi; že so bili pri vratih. Tedaj zgrabi obupno

svoje bodalo in svojo obleko in skoči skozi okno. Padel je sicer trdo, toda čutil je, da si ni zlomil nobenega uda, zato se je naglo dvignil in tekel k zidu, ki je obdajal dvorišče, splezal med strmenjem svojih preganjancev kvišku in bil kmalu na prostem. Bežal je, dokler ni prišel do malega gozda, kjer se je onemogel zgrudil na tla. Tu je premišljeval, kaj sedaj. Njegovi konji in služabniki so bili izgubljeni, imel pa je še denar, ki ga je nosil za pasom.

Iznajdljiva glava si izmislila kmalu drugo pot do rešitve. Šel je po gozdu dalje, dokler ni prišel do vasi, kjer si je za majhen denar kupil konja, ki ga je v kratkem prinesel v neko mesto. Tam je poizvedoval po zdravniku in nasvetovali so mu starega izkušnega moža. Tega je z nekoliko zlati pripravil do tega, da mu je dal neko sredstvo, ki povzroči smrti podobno spanje, ki ga pa more neko drugo sredstvo v trenutku zopet odstraniti. Ko je imel tudi to sredstvo, si je kupil dolgo ponarejeno brado, črno suknjo dopetačo in vsakovrstnih čutil in pušic, tako da ga je moral vsakdo smatrati za potujočega zdravnika. Naložil je svoje stvari na osla in potoval nazaj na grad Thiul-Kosa. Ni se mu bilo bati, da bi ga kdo spoznal, zakaj brada ga je tako spremenila, da še sam sebe skoraj ni več poznal. Ko je prišel k Thiulju, se je dal naznaniti kot zdravnik Kakamankabudibaba; zgodilo se je, kakor je pričakoval. Prekrasno zvočno ime je bilo zanj najboljša priporočilo pri starem noreu, ki ga je takoj povabil k obedu. Kakamankabudibaba se je Thiuliju poklonil in ko sta se komaj eno uro pogovarjala, je stavec sklenil, da naj modri zdravnik vse njegove sužnje zdravniško pregleda. Le-ta je komaj

»Tukaj ženaki oddelak v palači, ki se sicer pri Turkih imenuje harem.

P I S A N O P O L J E

Velik požar pri Sisku

Te dni je v Topuskem pri Sisku izbruhnil v rudarskem združenju železnih rudnikov in topilnic v Petrovi gori ogromen požar, ki grozi, da bo uničil 250 vagonov oglja, ki ga je tovarna nabavila za normalno poslovanje čez zimo. Oglje je ležalo višini 5 metrov, dolžini 100 metrov in širini 12 metrov. Ob pol šestih zvečer je opazil neki delavec, da se iz nekega skladišča kadi. Ogenj je nastal pri strehi, skoraj na krovu, tako da niso mogli drugače gasiti, da so streho odkrili. Ko pa so streho odkrili, je začelo goreti s polnim plamenom. Vsi kmetje iz okolice so prihiteli s posodami za vodo ter pričeli naglo gasiti, toda vročina je bila kmalu tako huda, da ni mogel nihče več vzdržati. Končno je prišla iz Siska motorna črpalka, ki je zaenkrat požar samo omejila. Dosedaj znaša škoda pol milijona Din na samem oglju in 200.000 na zgradbi. Če ne bo moč rešiti preostalih 60 vagonov oglja, bo škoda prekoračila milijon Din.

Tesla napoveduje novo važno iznajdbo

Slavni hrvatski iznajditelj Nikola Tesla je slavil nedavno svoj 80. rojstni dan in pri tej priliki izjavil časnikarjem, da namerava živeti najmanj še 50 let, oziroma do 135 let (?). Živel pa bi še tja do 150 let, če bi ne opustil opojnih pijač, kar sem kot dober Amerikanec za časa alkoholne prepovedi storil, je pripomnil. Tesla pravi, da ne je nobenega mesa in da mu za hrano zadostujeta dve četrtinki mleka na dan. Uživa pa tudi sadje in zelenjavo, spat pa hodi vedno šele

proti jutru, ker ponoči najlažje dela in spi do desetih dopoldne.

Njegov najnovejši izum, na katerem dela, je aparat za brezžično pošiljanje elektrike. O tem izumu trdi, da bo zasenčil vse njegove prejšnje iznajdbe. Do prve poizkusne točke bo ta aparat gotov v teku enega leta in tedaj bo iz svoje delavnice lahko v katerikoli del sveta poslal neomejeno silo elektrike. To bo nova doba industrijskega napredka. Centrala v Ameriki bi mogla za primeroma nizko ceno pošiljati neomejeno količino elektrike sile v Evropo, na Kitajsko, Japonsko, Alasko ali katerikoli drugi kraj na zemlji, je izjavil slavni iznajditelj, o katerem trdijo, da ne govori nekaj kar tjavendan.

Zopet je gorelo na Dravskem polju

Dne 23. septembra okrog 1 ponoči je začelo goreti nad vsem Dravskim poljem tako, da se je videl odsev celo v Maribor. Gorela je vas Spodnje Jablane v bližini Cirkove, kjer je komaj pred enim mesecem uničil požar štirim posestnikom vse imetje. Zadnji požar je bil še strašnejši od zadnjega, ker je bilo v plamenih okoli 50 poslopij ter vsem posestnikom, katerih hiše je zajel požar, dobesedno uničil vse. Ko je bila vsa vas še v najglobljem spanju, so se pojavili plameni na gospodarskem poslopiju posestnice Marije Frangeš, odtod se je ogenj razširil na poslopje Franca Frangeša, Jakoba Paklama, Stefana Pakmana, Matije Hrga in posestnice Elizabete Eckart. Skoraj ves del vasi je bil v nekaj minutah v plamenih. K sreči so ogenj opazili gasilci in so takoj prihiteli na kraj

nesreče požarno brambo iz Cirkovcev, Dragonce vasi, Slovenske Bistrice in Ptuja. Po napornem delu se je gasilec le posrečilo, da so požar omejili na goreča poslopja, sicer bi bila uničena vsa vas. Škoda znaša okoli pol milijona dinarjev. Pri gašenju sta se po nesrečilu tudi dva gasilca, in sicer Anton Korže iz Cirkovcev in Vilko Šilf iz Ptuja, ki sta dobila tako močne opekline, da sta se morala zateči k zdravnikom. Gasilci so gasili do 5 zjutraj.

Most, ki se bo vrtel

Most, ki se bo vrtel, nameravajo zgraditi v Turčiji. Z njim hočejo zvezati oba evropska dela Carigrada, Pero in Gaiato. Most bo meril v dolžini 400 m ter bo železen. Vrtel se bo, da bodo ladje imele vedno prost prehod. Najcenejšo ponudbo za gradnjo so položili nemški inženjerji, in turška vlada jim je delo že poverila.

Cestne londe dobimo

Gradbeni minister dr. Kožulj je predložil ministrskemu svetu na odobritev predlog o ustanovitvi cestnega fonda. Po zgledu najbolj naprednih držav Amerike in Evrope, da se najdejo sredstva za izpopolnitev in zboljšanje cestnega omrežja s posebnimi fondi je izdelal tudi minister dr. Kožulj svoj načrt, ki sloni na naslednjih izkušnjah in načelih:

1. Tudi najbolj bogate države niso mogle ustvariti finančnih pogojev za zgradnjo moderne cestne mreže samo z državnimi sredstvi.

2. Ni prav, da bi padli ogromni izdatki, ki so potrebni za investicije, ki bi imele trajno vrednost za dolgo dobo, le v breme sedanjega rodu, ki bi to omrežje ustvaril in ki že itak preživlja največje težave.

prikrival svoje veselje, da bo zdaj zopet videl ljubljeno sestro in je z utripajočim srcem sledil Thiuliju, ki ga je peljal v serail (*). Prišla sta v lepo okrašeno sobo, v kateri pa ni bilo nikogar. »Kambaba ali kako se že imenuješ, ljubi zdravnik,« je dejal Thiuli-Kos, »vidiš tam-le tisto luknjo v zidu, tam bo vsaka mojih suženj pomolila roko skozi, pa jo lahko preiščeš, kako ji žila bije, ali je bolna ali zdrava.« Naj je Mustafa ugovarjal, kolikor je hotel, ni mogel dobiti dovoljenja, da bi jih videl; vendar se je Thiuli v toliko udal, da mu bo vsakikrat povedal, kako se sicer navadno počutijo. Zdaj je Thiuli potegnil dolg seznam iz zida in je zdravnik preiskoval, kako žila bije. Šest jih je bilo že na vrsti in zdravnik je vsako spoznal za zdravo, tedaj pokliče Thiuli kot sedmo »Fatma« in majhna bela roka se pokaže skozi odprtino. Od veselja se tresoč prime Mustafa to roko in izjavi važno, da je hudo bolna. Thiulija je zelo zaskrbelo in zapovedal je svojemu modremu Kakamambakubidibi, naj hitro pripravi zdravilo zanj. Zdravnik gre ven in napiše na majhen listič: »Fatma, hočem te rešiti, če se odločiš, da zaužiješ sredstvo, ki te napravi za dva dni mrtvo; imam pa tudi tako, ki te zopet oživi. Ako si voljna, reci le, da ti ta pijača ni nič pomagala, in to mi bo znamenje, da privoliš.«

Kmalu se je vrnil v sobo, kjer ga je Thiuli čakal. Prinesel je s seboj neškodljivo pijačico, potipal bolni Fatmi še enkrat žilo in ji porinil obenem listič pod zappestnico, pijačico pa ji je podal skozi odprtino v zidu. Thiuliju se je videlo, da je v velikih skrbeh zaradi Fatme, pa je odložil pregled ostalih na pripravejši čas. Ko je z Mustafa zapustil sobo, mu je dejal z žalostnim gla-

som: Kadibaba, povej mi po pravici, kakšno je tvoje mnenje o Fatmini boleznici? Kakamambakubidiba globoko vzdihne in odgovori: »O gospod, prerok naj te potolaži; zavratna mrzlica jo lahko umori.« Pa vzplamti jeza v Thiuliju: »Kaj praviš, prokleti pes mazaški? Ona, ki sem dal zanjo dvatisočet zlatov, naj mi umrje kakor krava? Vedi, če mi je ne rešiš, te za glavo prikrajšam!« Tedaj je moj brat opazil, da je napravil neumnost in je Thiulija zopet potolažil, da bo vse dobro. Ko sta še govorila, pride črni suženj iz seraila zdravniku povedat da pijačica ni nič pomagala. »Porabi vso svojo znanost, Kakamambakubidiba ali kakor ti je ime, plačam ti, kar hačeš,« je vpil Thiuli-Kos in skoraj tulil od strahu, da izgubi toliko zlata. »Podam ti kapljice, ki jo oprostite vseh težav,« je odgovoril zdravnik. »Da, da! Daj ji kapljice,« je ihtel stari Thiuli. Ves vesel je šel Mustafa iskat uspavalno pijačo in ko jo je črnemu suženju izročil in pokazal, koliko je je treba enkrat zaužiti, je šel k Thiuliju in mu povedal, da mora še ob jezeru poiskati nekaj zdravilnih zelišč, pa je odhitel iz gradu. Pri jezeru, ki ni bilo daleč od gradu, sieče svojo zdravniško obleko in jo vrže v vodo, da je veselo plavala po njej, sam pa se skriva v grmovje, počaka, da se znoči in se splazi potem v grobišče ob Thiulijevem gradu.

Komaj je pretekla dobra ura, kar se je Mustafa oddaljil iz gradu, ko sporoči Thiuliju, da njegova sužnja Fatma umira. Tedaj pošlje služabnike k jezeru, naj brž pripeljejo zdravnika, toda ti so se kmalu vrnili in mu pripovedovali, da je ubogi zdravnik padel v vodo in utonil; njegova črna suknja še plava po jezeru, tu pa tam se pokaže tudi še njegova lepa brada iz valov. Ko je Thiuli videl, da ni več rešitve, je preklinjal sebe in ves svet, si pulil brado in butal z glavo ob zid.

potle, čeprav je dotlej stoletja kljuboval viharjem. Vrana je imela prav. Dom davnih dedov so morali potomci zapustiti, ker ni bil več varen. Vrane pa tudi druge ptice imajo zelo tenek sluh in stoletne izkušnje so jih izučile, kaj pomeni šelest listja, kaj škripanje vej in kaj zamolkel stok v koreninah dreves. Saj se ne katerih dreves oploh iz ogibljuje in svoje selitve z vso skrbjo izbirajo.

Plavajoča cerkev. Nedavno je iz Buenos Airesa odplaval parnik »Kristus Kralj«, ki je plavajoča cerkev. Narejena je zato, da morejo biti pri službi božji ljudje v Patagoniji in južni Argentini. Ondotni prebivalci nimajo nobenih cerkev. Tako bo ta ladja vsako nedeljo obiskala vse te kraje. »Cerkevno ladjo« bo posvetil nadškof iz Buenos Airesa.

Saharin, ki je sladkosti od sladkoseja, se pridela iz premoaga.

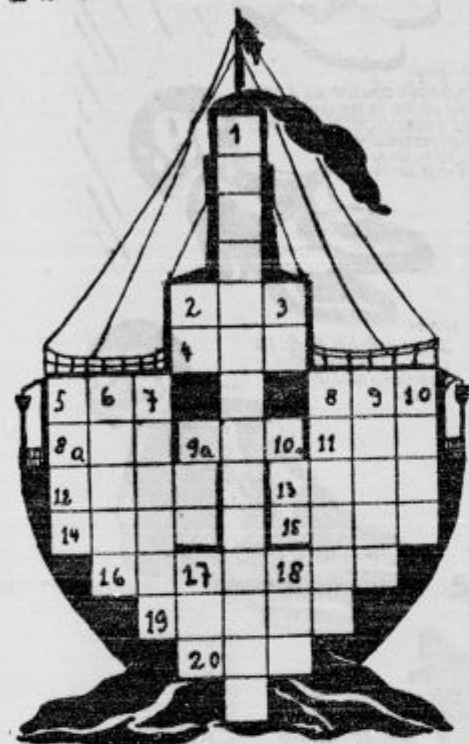
Počitnice. A: »Brez sale, prijatelji, imenitno si se popravili!« B: »Da, da, to naredi naše morje.« A: »Mar si bil na morju?« B: »Jaz ne, pač pa moja žena.«

3. Za napravo teh cest naj največ žrtvuje oni, ki te ceste najbolj uporablja.

S pomočjo posojil bi se prišlo do potrebnih sredstev. Obresti in posojilo bi odplačevali z rednimi dohodki, ki so v direktni zvezi s povečanim prometom na cestah. Z večjim izkoriščanjem tega prometa pa bi se tudi povečali dohodki novega cestnega fonda.

„Križaljka“

Vodoravno: 2 del tedna, 4 žensko krstno ime, 5 otok v Jadranskem morju, 8 predplačilo, 9a prod, 9a najvišji čut, 11 ima magnet, 12 angleški zunanji minister, 13 7 Koroška, 14 teža samega zaboja, brez vsebine, 15 turški bog, 16 lov na ribe, 19 mohamedanska sveta knjiga, 20 razreda čelno.

Navpično: 1 naše morje, 2 trdilna šlenica, 3 predlog, 5 rokodelce, 6 polica, 7 duhovnik, 8 rimski bog, 9 del obleke, 10 glej 15 vodoravno, 9a cecni zaimek, 10a števnik, 17 iglasto drevo, 18 la.

Rešitev križanice

Vodoravno: 2 sin, 4 bacil, 5 tek, 6 da, 7 ar, 11 koren, 18 rokav, 16 min, 17 prvak, 19 dile, 20 igra, 21 rudar, 24 balon, 26 Pariz, 28 baron, 29 ml, 30 on, 31 bob, 33 večer, 34 ban.

Navpično: 1 vice, 2 satan, 3 nikar, 6 dan, 8 rop, 9 pavilon, 10 koledar, 11 kalup, 12 RI, 14 kr., 15 vagon, 16 mir, 18 krov, 23 Rim, 27 zibel, 28 boben, 32 ošak.

RADIO

Program radio oddajne postaje v Ljubljani od 1. oktobra do 8. oktobra 1936.

Vaak dan: 12 Plošče; 12.45 Vreme, poročila; 13 Čas, spored; 13.15 Plošče ali orkester; 14 Vreme, borza; 19 Čas, vreme, poročila, spored; 22 Čas, vreme, poročila, spored. — Četrtek, 1. okt.: 18 Radijski orkester; 18.40 Slovenska za Sloveno; 19.30 Nac. ura; 19.50 Plošče; 20 Prosvetni spored naše postaje v novi sezoni; 20.10 Slovenska orgelska glasba; 21.20 Koncert Radijskega orkestra; 22.20 Plošče. — Petek, 2. okt.: 11 Bolška ura; 18 Ženska ura; 18.20 Reproduc. koncert; 18.40 O potokah; 19.30 Nac. ura; 19.50 Plošče; 20 Zabavne oddaje naše postaje v novi sezoni; 20.10 Prenos iz Filharmonije; 21.30 Narodne pesmi; 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 8. okt.: 18 Radijski orkester; 18.40 Pogovori s poslušalci; 19.30 Nac. ura; 19.50 Pregled sporeda v bodočem tednu; 20 Zunanja politika; 20.20 Novi športni prerok — Igra; 22.20 Koncert Radijskega orkestra.

28-
33-
44-
46-
62-
83-
90-
112-
123-

SUKINO
ŠENIC
KAMICAR

TRGOVSKI
DOM

Sernec
CELJE 19

UJAZ-K-ZEM
ZASTON
-NORU-
LZON

Nečelja, 4. okt.: 8 Plošče; 8.30 Telovadba; 9 Čas, poročila, spored; 9.15 Prenos cerkvene glasbe; 9.45 Verski govor; 10 Prenos iz Brna; 10.50 Plošče; 11 Otroška ura; 11.30 Prenos otvorilne razstave Mihe Maleša; 12 Koncert Radijskega orkestra; 17 Kmetijska ura: Prva pomoč šivini; 17.20 Koncert tamburaškega orkestra; 19.30 Nac. ura; 19.50 Slovenska ura; 20.30 Koncertni večer; 22.20 Plošče. — Ponedeljek, 5. okt.: 18 Zdravstvena ura; 18.20 Plošče; 18.40 Kulturna kronika; 19.30 Nac. ura; 19.50 Zanimivosti; 20 Večer jugoslovan-skih pesmi; 21.15 Radijski orkester; 22.20 Koncert na kromatični harmoniki. — Terek, 6. okt.: 18 Radijski orkester; 18.40 Vzganjanja in okolice; 19.30 Nac. ura; 19.50 Zabavni kotiček; 20 Samosvoj — drama; 21 Radijski orkester; 22.20 Plošče. Sreda, 7. okt.: 18 Mladinska ura; 18.20 Lutke iz gomoljev; 18.40 Delavska ura; 19.30 Nac. ura; 19.50 Uvod v opero; 20 Prenos opere »Matija Gubec«.

DROBTINE

V Indiji imajo več milijonov kipov in podob, katere obožujejo. Tako se nahaja v mestu Benares tudi dragocen in najlepši tempelj, posvečen neke vrste opici, katero smatrajo za božanstvo. Ako iščete slavo in dobiček, se zanašajte le nase, ne na druge.

Edino mlaliti bi smeli človeka siliti. Kroglja iz puške preleti v dveh sekundah razdaljo 1200 jardov ali 3000 čevljev (en čevlj je okrog 30 cm).

Ljudstva uredništva. Več dopisov, ki jih dopisniki žele imeti že v današnji številki, je prišlo prepozno. Priobčili jih bomo v prihodnji številki. Dopisi, ki jih uredništvo prejme v torek po 9 dopoldne, ne morejo več v številko istega tedna, kajti ob 11 dopoldne moramo gotov list že predložiti v cenzuro.

Vsi, ki trpite na kurjih očesih

pridite, da Vam jih s koreninico in brez bolečin odstranimo. Takoj Vam bo odleglo. Zopet boste prijetno razpoloženi za vsako šolo. Sprejemne ure ob delavnikih od 7.30 do 18.30, ob nedeljah od 7.30 do 12. ura, V KOPALISCU HOTELA »SLON«, FRANCISKANSKA ULICA 8.

Skrbna mati. Zena je poklicala po telefonu svojega moža v pisarno in mu pričela govoriti z razburjenim glasom: »Pazi na naše otroke, skrbi sanje, kakor veš in znaš.« — »Kam pa namera-vaš?« je vprašal presenečeni soprog. — »Grem k frizerju.«

Brinje in rozine

za žganjekuho oddaja po ugodni ceni trvdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Askerčeva 1

Leta 1933 se je v Združenih državah ameri-ških pridobilo 2.552.159 unč zlata v vrednosti 52.764.028 dolarjev.

Aesculap, sleveči zdravnik starih Grkov, je svojim bolnikom rad prepeval kake smešne pesmi, in sicer v svrhu njih prebave.

MOŠT

iz grozdja, kakor tudi vse sadne sokove morete pripraviti za trajno porabo skozi vse leto

BREZ VSAKIH APARATOV
BREZ STROKOVNE PRIPRAVE
BREZ IZGUBE ČASA

Z Nipakombinom A/II.

Odlična iznajdba današnje vede!
Preprosto! Ceno! Higijenično!

Odobreno po ministrstvu poljedelstva

Navodila in cenik pošilja zastoj:

RADIOSAN - Zagreb
Dukijantnova ulica 1

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebšćine ali prodajajo svoje pridelke ali želajo poslovi oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Mizararskega učenca,

uglednih staršev, sprejemem takoj. Josip Vengar, strojno mizarstvo, Javornik.

Posedstvo v Vnanjih goricah na prodaj. Hiša, hlev, skedenj, šupa, drvarnica, vrt in štiri joha zemlje. — Več se izve pri Stanovnik Anton, Vnanje gorice št. 60, p. Brezovica pri Ljubli.

Služba organista

in cerkvenika se razpisuje. Nastop službe 1. novembra. Natančnejše podatke in pogoje daje župni urad pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko.

Pozor! Edino pri »Prometu« v Ljubljani (nasproti Križanske cerkve) dobite za malo denarja vseh vrst še prav malo rabljenih živalnih strojev in koles najboljših znamk.

Rupim že rabljen v Dieselmotor in dinamometer za 2-3 Kw za električno razsvetljavo. — Leopold Pernuš, Blei.

Manjše spomenike izdeluje najceneje Muhi Joško, kamnarski. Krško, poleg bolnice.

Mliniškega blapca,

ki se razume na vsa poljska dela in živino, sprejme Rimske vrelce v Kotljah pri Guštanju.

Sprejem 3 krojaške pomočnice, zmožne boljšega dela, ter enega učenca. Predstavi se osebo. Janko Rogelj, Loka pri Zidanem mostu.

Pastirja 14-15 letnega, vajenega živine sprejemem blizu Ljubljane. Plača mesečno 110 Din. Naslov v upravi pod št. 14424.

Blapca 14-18 letnega sprejemem — Keber, mesar, Šmartno št. 13 p. Moste pri Ljubljani.

Posedstvo srednje velike kupim. Plačam takoj v gotovini. Ponudbe z opisom in pogoji poslati v upravo Domoljuba pod »Srednje posedstvo« št. 14408.

Oglaslav Dolenc

Ljubljana, Wolfova ulica št. 10 zopet kupuje vosek in med ter prodaja sveče vseh vrst in slaščice

Vse vrste moške obleke in perila priporoča po najnižji ceni. Presker. Sv. Petra c. 14.

Releče pri Škofji Loki. Prosvetno društvo ponovi v nedeljo 4. oktobra ob 3. popoldne novo igrano »Pod svobodnim solncem«, ki je pri premijeri vzbudila splošno pozornost. Prihite in zadovoljni boste!

Din 20⁻, Din 12⁻, Din 3⁵⁰

Opozorjamo čitatelje našega lista, da je apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani stavila v promet znani »Planinka« čaj tudi v manjših omotih in sicer: veliki paket Din 20⁻, polovični Din 12⁻, poskusni omot Din 3⁵⁰. S tem je ustrezno željam široke publike, tako da lahko vsakdo kupi originalni »Planinka« čaj Mr. Bahovec, ne da bi se moral posluževati nadomestkov.

Polovično vožnjo v Ljubljano,

da si izberete najlepši zimski plašč, Vam nudi znana najboljša

damška konfekcija PAULIN

Ljubljana - Zvezda.

Ob nakupu se Vam ob predložitvi voz. listka povrne voznina 3. razreda oseb. vlaka od vsake žel. postaje v Sloveniji do Ljubljane.

»Domoljub« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. Tel. 25-49. Prostor ene drobne vrstice v insertnem delu stane 10 Din. — Naročnino, inserte in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-92. Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čed.

Ha jesenske DNEVE

29. Gumaste galije za damske čevlje z odločno udobno nogo. Trdnost, gostota, na odločno udobnem in čistem sestavskem in zimskim vzdrževanju.

35. Najboljši obutev za ženo. Hle obdelan iz modrega usnja z nerazprijemljivo gumo. 11 cm podmetom. Vel. 30-34 cm 35-38 cm 40-45 cm.

59. Kramljivi in udobni baršev. masli čevlji, niti temni zelo čvrsti. Odrasli in otroci v vsaki in podoben noli.

79. Najboljši obutev za ženo. Hle obdelan iz modrega usnja z nerazprijemljivo gumo. 11 cm podmetom. Vel. 30-34 cm 35-38 cm 40-45 cm.

129. Eleganti moški čevlji, za ulico in črnega ali svetlega barva. Prosti ali čvrsti, podplat.

129. Najboljši obutev za ženo. Hle obdelan iz modrega usnja z nerazprijemljivo gumo. 11 cm podmetom. Vel. 30-34 cm 35-38 cm 40-45 cm.

ata

Soliden nakup

damskih volnenih plašćev in oblek ter raznega manufakturnega blaga

se Vam nudi le pri

Oblačilnici za Slovenijo

Ljubljana - Tyrševa cesta 29 (Hiša Gospodarske zveze)

Državni uradnikom tudi na mesečne obroke

Do preklica nudimo blago deloma tudi na hranilne knjižnice članice Zadruga avtor

Izjava in preklie. Podpisana Kunčič Ivana, posestnica v Begunjah št. 26, obžalujem in preključem, kar sem dne 9. IX. 1936 ali kdaj kasneje govorila in raznašala o Božič Mariji in Gašperin Františki iz Begunj, zlasti, da sta na kazniškem vrtu kradli čebulo in da so jih pazniki podili, izjavljam, da nimam nobenega poviča za raznašanje takih očitkov ter se obema zahvaljujem, da sta odstopili od zasebne tožbe. Plačam tudi vse dosedanje stroške. — Begunje na Gorenjskem, dne 15. septembra 1936. — Kunčič Ivana.

Bančne, kreditne in denarne posle,

kupoprodajo vrednostnih papirjev izposlujem najkulantneje takoj v gotovini. Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I. — Telefon 35-10.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

Dalmatinske fige in kraško brinje

dobite najceneje pri

Sever & Komp., Ljubljana

Filipinsko otočje šteje okrog 3000 otokov; izmed teh je obljudenih samo 400.

Brzoparilniki

bakreni in železni, pocinkani od 400⁻ Din dalje. Kotli za žganjekuho vseh sistemov. Filtri za vino in vsa v nalo stroko spadajoča dela — najceneje pri

„KOTLARKA“ d. z o. z., Ljubljana

Kolodvorska ul. 23 - Tel. 37-92 - Cenik zastoni

Na vsem svetu ima Svica z ozirom na skupno prebivalstvo največ bolnišnic, da lahko oskrbuje nad 20.000 bolnikov v raznih bolnišnicah.

Brinje

prvovrstno, novo blago dobite v Javnih skladiščih pri tvrdki

FRAN POGAČNIK d. z o. z. LJUBLJANA

Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33.

Pri judovskih porokah je običaj, da stoji nevesta na desni strani ženina, dasiravno je pri vseh drugih narodih navada, da stoji nevesta na levi strani.